

curier economic legislativ

ACTIVITATEA JURIDICO-ECONOMICĂ A CONSILIILOR POPULARE

Taxele de timbru în activitatea consiliilor populare

1. CONSIDERAȚII GENERALE

Sediul materiei. Decretul nr. 199 completat prin H.C.M. nr. 911, ambele din anul 1955, care ulterior au suferit unele modificări. În aplicarea acestor acte normative Ministerul Finanțelor a emis Instrucțiunile nr. 1711/1960, care de asemenea, ulterior, au fost modificate și completate.

Noțiunea taxelor de timbru. Taxele sînt definite ca fiind sume de bani plătite unor organe de stat de către persoanele fizice sau juridice pentru a dobîndi de la ele anumite drepturi sau servicii. Iar **timbru** constituie un imprimat de valoare, de dimensiuni mici, emis de stat sau de o instituție special autorizată și servind la plata unui impozit sau a unei taxe (reprezentată de valoarea lui) (Mic dicționar enciclopedic, 1978, p. 955, respectiv 968).

Prin urmare, prin taxele de timbru se înțeleg plățile făcute prin intermediul unor astfel de imprimare.

Avînd însă în vedere că, din motive practice, taxele constînd în sume mai mari sînt achitate fie în numerar, fie prin virament, **lato sensu**, prin taxele de timbru se înțeleg toate plățile prevăzute de reglementările privitoare la timbru, efectuate pentru anumite servicii prestate de organele statului sau pentru realizarea anumitor interese legitime ale părților. (Gheorghe Dumitrescu, Taxele de timbru, Ed. Științifică, Buc. 1965, p. 7—8).

În temeiul § 1 din instrucțiunile și a celor sus-arătate, axele de timbru în activitatea consiliilor populare reprezintă plata anumitor servicii ori lucrări efectuate de aceste organe, care primesc, întocmesc sau eliberează diferite acte, ori rezolvă diferite interese legitime ale persoanelor.

Rostul taxelor de timbru în activitatea consiliilor populare. Prin perceperea taxelor de timbru se recuperează o parte din cheltuielile suportate de bugetul de stat pentru funcționarea acestor organe. Totodată, se poate aprecia că ele constituie și o stavilă a solicitării abuzive de diferite acte și servicii de la organele respective.

Plătitorii taxelor de timbru. Conform art. 2 din decret, axele de timbru se datorează de instituții, întreprinderi

și organizații de orice fel, cum și de populație. Iar potrivit § 3 din instrucțiunile, sînt plătitori ai acestora toate persoanele fizice și juridice. Avînd în vedere că principalii beneficiari ai serviciilor consiliilor populare sînt cetățenii, aceștia sînt cei ce datorează în primul rînd, taxele de timbru și într-o măsură mai mică (așa cum va reieși din cele ce urmează) unitățile socialiste.

Felul taxelor de timbru. În activitatea consiliilor populare taxele de timbru sînt de două feluri: fixe (exprimate în sume absolute) și procentuale (exprimate în procente).

Taxele fixe, ce dețin ponderea în ansamblul taxelor de timbru, în activitatea organelor menționate, se aplică, în parte, pentru fiecare act sau operațiune taxabilă. Ca regulă, ele se percep pentru acele acte, operații etc. care nu se pot evalua în bani. Exemplu de taxă fixă: 200 lei pentru înregistrarea schimbării numelui sau prenumelui.

Taxele procentuale, conform și denumirii, rezultă din aplicarea unui procent asupra valorii actelor supuse taxării. Exemplu de taxă procentuală: 1% din valoare pentru autentificarea convențiilor.

Obiectul taxelor de timbru. În art. 1 din decret sînt arătate actele și operațiile pentru a căror îndeplinire de către diferite organe ale statului se percep taxe de timbru.

În activitatea consiliilor populare se datorează taxe de timbru pentru: îndeplinirea actelor notariale; înregistrarea și efectuarea anumitor acte, respectiv operații de stare civilă; eliberarea autorizațiilor de exercitare a meseriei în situația persoanelor fizice și a autorizațiilor de înființare în situația unităților socialiste; eliberarea certificatelor, adevărurilor și dovezilor; soluționarea unor memorii, contestații etc.; soluționarea litigiilor sub 1 000 lei dintre unitățile socialiste, atunci cînd unitatea pîrită este în subordinea consiliului popular.

2. TAXELE DE TIMBRU ÎN CAZUL ACTELOR NOTARIALE

Așa cum se cunoaște, Decretul nr. 377/1960 consacră competența notarială a birourilor executive ale consiliilor populare în care nu funcționează notariate de stat. Operațiile notariale de competența acestor organe sînt prevăzute în art. 9 din decret. (Pentru detalii, a se vedea, Alexandru Tîlcă, Activitatea notarială a birourilor executive ale consiliilor populare, în Supliment nr. 11/1984, p. 14—16).

Taxele de timbru pentru îndeplinirea actelor notariale sînt de 3 feluri: de autentificare, de redactare și de dacti-

Supliment la

nr. 21 1984

Revista
ECONOMICA

lografiere. Pe cind taxele de autentificare se datorează, în general, pentru toate actele notariale, taxele de redactare și dactilografiere se percep doar atunci cind secretarul sau delegatul biroului executiv efectuează redactarea, respectiv dactilografierea actului notarial.

Taxele de autentificare. Sînt în cuantum diferit, în funcție de natura actului notarial, astfel:

— pentru declarațiile de notarietate și alte declarații cu conținut de atestare taxa este de 10 lei (pct. 13 lit. g din *tariful aprobat prin H.C.M. nr. 911/1955*). În situația în care mai multe persoane dau declarațiile prin același înscris, taxa se percepe pentru fiecare persoană (§ 82 din *instrucțiuni*);

— pentru contractele de creștere, îngrășare și predarea de animale sau de produse animale și contractele de cultură a plantelor și de predare a produselor vegetale, taxa este de 1% din valoare, dar nu mai puțin de 20 lei (pct. 13 lit. f);

— pentru înscrisurile constind convenții, cu excepția celor referitoare la bunuri imobile și la bunuri mobile ce depășesc valoarea de 10.000 lei, precum și la operații cu străinătatea taxa este tot de 1% din valoare, dar nu mai puțin de 20 lei (pct. 13 lit. f); prin excepție, actele de garanție (în afara celor constituite în baza Legii nr. 22/1969) se taxează cu 50 lei (pct. 13 lit. c). Dacă sînt mai mulți garanți taxa se percepe pentru fiecare (§ 97);

— pentru procuri, în afară de cele care se dau în vederea săvîrșirii actelor juridice care intră în excepțiile prevăzute la lit. c, taxa de autentificare este diferită, în funcție de caracterul procurii. Astfel, în cazul celor de administrare, ca și celor pentru efectuarea operațiunilor de credit, făcînd parte din categoria procurilor cu caracter general, precum și a procurilor de reprezentare cu un asemenea caracter, taxa este de 30 lei pentru fiecare persoană împuternicită (pct. 13 lit. e). Procurile de reprezentare cu caracter special (pentru un anumit act sau acte determinate) se taxează cu 15 lei (pct. 13 lit. e);

— pentru legalizarea semnăturilor de pe înscrisurile pe care birourile executive ale consiliilor populare le pot autentifica taxa este de 5 lei de fiecare semnătură ce se legalizează pe fiecare din exemplarele ce se eliberează părților (pct. 17 și § 84);

— pentru darea de dată certă înscrisurilor pe care birourile executive le pot autentifica taxa este, de asemenea, de 5 lei pentru fiecare exemplar de act eliberat părților și care poartă viza datei certe (pct. 17 și § 84); nu se poate da dată certă înscrisurilor ce constată un fapt juridic pentru care nu s-au plătit taxele de timbru sau pentru care legea cere forma autentică (pct. 46 din *Instrucțiunile nr. 6250 j/1972 ale Ministerului Justiției și Comitetului pentru Problemele Consiliilor Populare*);

— pentru constatarea făcută personal de secretarul sau delegatul biroului executiv că: o persoană se află într-un anumit loc; o persoană se află în viață; figura din fotografie este a persoanei care cere constatarea, taxa este de 10 lei (pct. 21);

— pentru legalizarea de copii de pe înscrisuri taxa este de 3 lei de fiecare pagină (pct. 18). O pagină cuprinde aproximativ 2000 de semne, respectiv 31 de rînduri (§101). Rîndurile în plus se includ în pagina următoare;

— pentru eliberarea de duplicate de pe înscrisurile notariale taxa nu este precis determinată în tarif sau în celelalte acte normative în materie. Totuși, se poate aprecia, în temeiul pct. 21 din tarif, că ea este de 10 lei.

Taxa de redactare. Potrivit art. 9 lit. g din *Decretul nr. 377/1960*, birourile executive ale consiliilor populare pot redacta la cererea părților înscrisurile prevăzute în același articol la literele a—d (și arătate mai sus), în vederea autentificării sau a legalizării semnăturilor.

Taxa de redactare este de 10 lei (pct. 23 lit. b). Ea se percepe în întregime și în cazul în care înscrisul este pre-

zentat de parte iar secretarul sau delegatul biroului executiv îi aduce modificări sau completări în scopul de a-l pune de acord cu dispozițiile legale sau cu însăși voința părților. Această taxă se datorează pentru fiecare act, indiferent de numărul părților și al exemplarelor în care se va scrie (§ 100).

Taxa de dactilografiere. Pentru scrierea la mașină a actelor sau înscrisurilor care nu au fost redactate de secretarul sau delegatul biroului executiv, precum și a copiilor de pe actele și înscrisurile prezentate de părți taxa este de 2 lei pentru primul exemplar și de 1 leu pentru celelalte exemplare (pct. 24 lit. a).

Prin urmare, în situația în care se datorează taxa de redactare nu se mai percepe taxa de dactilografiere. Dar această scutire operează numai pentru un singur exemplar ce se eliberează părților și cel destinat arhivei notariale, nu și pentru restul exemplarelor, care se taxează. Evident că taxa de dactilografiere se calculează în funcție de numărul paginilor dactilografiate.

Este de menționat că taxa pentru scrierea la mașină prevăzută la pct. 24 din tarif se percepe și în cazurile în care pentru actele notariale este prevăzută o scutire legală (§ 101).

Taxa pentru eliberarea de copii de pe actele notariale din arhiva biroului executiv este de 3 lei de fiecare exemplar (pct. 22), indiferent de numărul paginilor (§ 95). Taxa se percepe separat de taxa aferentă scrierii la mașină (§ 98).

2.5. Se precizează că taxele de timbru pentru eliberarea actelor notariale arătate se consideră numai pentru primele două exemplare, dintre care unul este destinat arhivei notariale și al doilea de eliberat părții (sau părților).

În cazul în care se solicită și alte exemplare, în plus, pentru acestea se percepe de fiecare exemplar taxa de la pct. 22 (de 3 lei) cumulată, în cazul în care înscrisul a fost dactilografiat de biroul executiv, cu taxa de la pct. 24 lit. a, al. final (un leu) calculată de fiecare pagină sau fracțiune de pagină (§ 111).

Excepție de la această regulă fac procurile, pentru care taxa de autentificare se percepe de atîtea ori, cîte exemplare se eliberează părților (§ 79 al. final), la care se adaugă, desigur, cînd este cazul, taxa de dactilografiere

Mai se precizează că pentru autentificarea sau încheierea actelor de notariat în afara sediului consiliului popular se încasează dublul taxelor prevăzute, fără cheltuielile de deplasare (pct. 22). Această sumă nu poate depăși însă 50 de lei de fiecare deplasare (§ 99, al. 2).

Scutiri de taxă de timbru. În art. 3 din decret sînt prevăzute actele și serviciile care sînt scutite de plata taxelor de timbru. Actele notariale pentru care nu se percepe aceste taxe sînt arătate în § 108 din *instrucțiuni*.

Scutirea operează, după caz, numai pentru autentificare sau pentru autentificare și redactare, deci nu și pentru dactilografiere.

Astfel, sînt scutite, atît pentru autentificare și redactare:

— actele notariale privind pensiile de întreținere, despăgubiri pentru vătămări corporale, acordarea de ajutoare mamelor cu mulți copii și soțiilor militarilor în termen;

— actele notariale privind recunoașterea filiației, înfierea și curatela;

— actele ce se fac de autoritatea tutelară în aplicarea Codului familiei sau de institutiile de ocrotire pentru minorii ocrotiți;

— actele de garanție constituite în baza Legii nr. 22/1969;

— unele acte, în limita competenței notariale a birourilor executive, în legătură cu donațiile făcute statului, cu vinzarea sau cumpărarea de către stat a părților indivize asupra anumitor bunuri etc.

Sînt scutite numai de taxa de autentificare declarațiile necesare în dosarele școlare, militare, pentru carnetul de muncă, ajutoare familiale, alocații de stat pentru copii și ajutoare de înmormîntare (§ 108 și *Circ. M..F. nr. 3479/1968*).

3. TAXELE DE TIMBRU ÎN CAZUL ACTELOR DE STARE CIVILĂ

Spre deosebire de actele notariale care se îndeplinesc numai de birourile executive ale consiliilor populare orașenești și comunale în care nu funcționează notariate de stat, atribuțiile de stare civilă se exercită de toate comitetele sau birourile executive ale consiliilor populare.

Aceste atribuții constau în mare parte în înregistrarea și înregistrarea actelor și operațiilor de stare civilă.

Sînt supuse taxelor de timbru următoarele acte și operații de stare civilă, astfel:

- înregistrarea, la cererea părților, a divorțului — 10 lei (§ 101 al. 2);
- înregistrarea schimbării numelui sau prenumelui pe cale administrativă — 200 lei (pct. 28 lit. b și § 101 al. 2);
- eliberarea duplicatelor certificatelor constatatoare a stării civile (de naștere, căsătorie și deces — 10 lei (pct. 30);
- înscrierea numelui sau prenumelui din altă limbă în limba maternă — 10 lei (pct. 28).

Pentru transcrierea actelor de stare civilă încheiate în străinătate se percep taxele legale, neoperînd scutiri (§ 101 al. final).

Sînt scutite de taxe de timbru următoarele acte și operații de stare civilă:

- înregistrarea nașterii, căsătoriei, decesului și înscrierea mențiunilor asupra înfierii, recunoașterii și stabilirii filiației rezultată din hotărîri judecătorești (§ 101 al. 1).
- Ca atare, sînt scutite de taxa de timbru și eliberarea certificatelor originale constatatoare ale acestor acte (art. 3 lit. o din decret). Precizăm că în cazul căsătoriei, fiind două părți, pot fi eliberate două certificate constatatoare;
- înscrierea divorțului din oficiu (deci în baza hotărîrii judecătorești comunicată de instanță);
- reconstituirea actelor de stare civilă (art. 36 al. 2 din Decretul nr. 278/1960);
- schimbarea numelui format din expresii indecente, ridicole, ori transformat prin traducere sau în alt mod (art. 13 al. 2 din Decretul nr. 975/1968).

În cazul în care odată cu părinții se schimbă și numele copiilor minori, pentru aceștia din urmă se acordă scutire de taxă.

4. TAXELE DE TIMBRU ÎN CAZUL AUTORIZAȚIILOR

Comitetele sau birourile executive ale consiliilor populare, uneori cu sprijinul organelor financiare, sînt investite de diferite acte normative cu atribuția de a elibera anumite autorizații persoanelor fizice și juridice.

Cele mai importante acte normative în acest sens sînt Legea nr. 13/1968 cu privire la exercitarea meseriilor de către meșteșugari în ateliere proprii, Instrucțiunile Ministerului Muncii și Comitetului pentru Problemele Consiliilor Populare nr. 170013/1971 date în aplicarea acestei legi și Legea nr. 7/1971, republicată în 1973, privind organizarea și dezvoltarea activităților industriale, de prelucrare a produselor agricole, construcții și prestări servicii în unitățile aparținînd consiliilor populare, cooperativei agricole, meșteșugărești și de producție, achiziții și desfacerea mărfurilor.

Conform pct. 34 din tarif și § 146¹ din instrucțiuni, taxele de timbru pentru eliberarea autorizațiilor de exercitare a meseriei, de înființare și funcționare a diferitelor ateliere, secții, centre etc., precum și pentru viza anuală a acestora sînt următoarele:

- pentru meseriași și cărauși — 100 lei;
- prin excepție, pentru proprietarii de motoare de tăiat lemne cu forță motrice de peste 5 cai putere, ajutați de membrii familiei (circ. M.F. nr. 30773/1967) — 500 lei;
- pentru profesioniști — 300 lei;
- prin excepție, pentru lăutari (muzicanți) — 100 lei;
- pentru mări și darace;
- aparținînd organizațiilor socialiste — 250 lei;
- aparținînd altor persoane — 500 lei;

— aceeași taxă, de 250 lei, se percepe pentru eliberarea și viza anuală a autorizațiilor de înființare a unităților în conformitate cu prevederile Legii nr. 7/1971. De fapt, aceste autorizații dețin ponderea în cazul unităților socialiste;

- pentru alte activități neprevăzute mai sus — 1000 lei;
- pentru persoanele fizice care exercită activitatea singure sau încadrate de membrii familiei ori ucenici această taxă se reduce astfel:
- dacă exercită activitatea în loc stabil — 500 lei;
- dacă exercită activitatea ambulant sau pe tarabe — 150 lei;
- proprietarii de instalații pentru distracții populare datorază următoarele taxe (circ. M.F. nr. 30773/1967):
- dacă lucrează singuri ori ajutați de membrii familiei — 500 lei;
- dacă au persoane încadrate — 100 lei;

5. TAXELE DE TIMBRU ÎN CAZUL CERTIFICATELOR, ADEVERINȚELOR ȘI DOVEZILOR

Unele din cele mai frecvente acte eliberate de comitetele sau birourile executive ale consiliilor populare, precum și de organele financiare de pe lângă aceste organe, la cererea cetățenilor, le constituie diferitele certificate, adeverințe sau dovezi.

Aceste acte, eliberate în temeiul Decretului nr. 86/1950, reprezintă atestări a unor situații sau date ce rezultă din scriptele organelor respective. De asemenea, se eliberează anumite certificate pentru atestarea unor situații ce rezultă din actele petiționarilor.

Pentru asemenea certificate, adeverințe și dovezi taxa de timbru este de 3 lei, cu excepția actelor pentru care se prevede o taxă mai mare (pct. 26 și § 125).

Din rîndul certificatelor ponderea o dețin cele ce se referă la registrul agricol și la evidențele financiare.

Cu privire la registrul agricol, actele ce se eliberează sînt supuse unor taxe, în principiu, mai mari, astfel:

- a) certificatele de producător agricol (pct. 26¹) — 20 lei;
- b) certificatele de proprietate asupra animalelor, pe cap de animal (pct. 26³ și § 127);
- pentru animale mari (cai, vite cornute, alte animale mari) în vîrstă de peste 2 ani — 10 lei;
- pentru aceleași animale sub 2 ani — 5 lei;
- pentru porci peste 6 luni — 5 lei;
- pentru toate celelalte animale — 3 lei;
- c) certificarea (transcrierea) transmisiunii proprietății asupra animalelor, în bilete de proprietate (pct. 26⁴ și § 128):
- pentru boi, bivoli și tauri peste 2 ani — 60 lei;
- pentru vaci și bivolițe peste 2 ani — 50 lei;
- pentru cai peste 2 ani — 40 lei;
- pentru măgari, catiri — 20 lei;
- pentru boi, tauri, bivoli, vaci, cai și catiri sub 2 ani — 25 lei;
- pentru viței de lapte — 20 lei;
- pentru oi, berbeci și capre — 5 lei;

Taxa se încasează o singură dată pentru transcrierea, atît în registrul de transmisiuni de animale, cit și pe formularul biletului de proprietate.

În cazul în care se solicită transcrierea transmisiunii animalelor a căror proprietate se dovedește cu bilete astfel completate pe numele unei alte persoane din sectorul cooperatist sau particular, se percepe concomitent cu taxa de transcriere și taxa de eliberare a biletelor (§ 127 al. final).

Cu privire la datele din evidențele financiare. În mod obișnuit organele financiare de pe lângă consiliile populare eliberează certificate de venituri, pentru atestarea inexistenței unei datorii către stat, că autoturismul nu e sechestrat sau că imobilul nu e grevat de datorii.

Eliberarea tuturor acestor certificate se taxează cu 3 lei (pct. 26).

Potrivit pct. 26² din tarif și § 126 din instrucțiuni, comitetele sau birourile executive ale consiliilor populare

percep o taxă de 5 lei pentru certificarea semnăturilor și darea de dată certă.

Taxa nu se percepe pentru actele pe care aceste organe le înregistrează în mod obișnuit, dându-le implicit dată certă.

Menționăm că taxa de certificare este aceeași ca taxa de autentificare pentru actele notariale de legalizarea semnăturilor și darea de dată certă înscrisurilor. Ea se percepe pentru fiecare exemplar

Scutiri de taxe de timbru. Privind certificatele, adeverințele sau dovezile, sînt scutite următoarele:

— certificatele de proprietate asupra animalelor contractate cu statul (pct. 26² din tarif, § 127 al. 4 din instrucțiuni și art. 48 din Decretul nr. 70/1984);

— eliberarea și transcrierea certificatelor de proprietate asupra mieilor în vîrstă de pînă la 4 luni (§ 127 al. 3);

— transcrierea în registrul de transmisiuni de animale a dobîndirii de proprietate asupra animalelor de către instituțiile, întreprinderile și organizațiile de stat, prin cumpărare de la persoanele fizice (§ 128, al. final);

— certificatele eliberate personalului propriu care au ca obiect atestarea calității de persoană încadrată în muncă (§ 125);

— actele eliberate pentru obținerea asistenței sociale și alocației de stat pentru copii;

— certificatele eliberate pentru a servi în armată, școli, pentru stabilirea drepturilor la pensie și obținerea ajutoarelor de stat (§ 125);

— actele ce se eliberează la stabilirea drepturilor la despăgubiri în cadrul asigurărilor de stat obligatorii.

6. TAXELE DE TIMBRU ÎN CAZUL CERERILOR, RECLAMAȚIILOR, MEMORIILOR ȘI CONTESTAȚIILOR

Potrivit pct. 25 din tarif, cererile, reclamațiile și memoriile, cum și certificatele de orice fel adresate organelor de stat, precum și contestațiile făcute de către persoane particulare (sau în numele unor persoane particulare) adresate organelor financiare cu privire la impunere sau aplicarea taxelor și majorărilor de întârziere se taxează cu 2% din valoare dar nu mai puțin de 10 lei.

Rezultă deci, că sînt supuse taxării acele cereri, reclamații etc., care sînt evaluate în bani. Ca atare, în marea lor majoritate, acestea sînt adresate organelor financiare (administrării, circumscripției, serviciu etc.).

Contestațiile cu privire la stabilirea impozitelor sau taxelor care nu antrenează o reducere a impozitului sau taxei în sumă absolută, ci numai în ceea ce privește repartizarea ei asupra plătitorilor, se supun totuși taxei minime de 10 lei (§ 120).

Scutiri de taxă de timbru. Dispozițiilor de mai sus li se aduc mai multe restrîngereri, prevăzîndu-se că sînt scutite de plata taxelor de timbru :

— cererile prin care cetățenii, fără a contesta debitul ce le-a fost stabilit, solicită — ca o înlesnire — reducerea sau anularea acestuia (Circ. M.F. nr. 1551/1964);

— declarațiile privind schimbările intervenite în cadrul bazei impozabile sau taxabile (idem);

— sesizările cu caracter declarativ, cum ar fi declarația privind încetarea exercitării activității producătoare de venit, a modificării condițiilor de exercitare, cererile de scădere a impozitului pentru calamități etc. (§118 al. 1);

— cererile prin care nu se contestă cuantumul impozitului, taxei, majorării sau legalitatea acestora, ci se solicită acordarea unor scutiri pentru considerente de fapt (boală, greutate familială etc.) (§ 118, al. 2).

7. TAXELE DE TIMBRU ÎN CAZUL SOLUȚIONĂRII LITIGIILOR ÎN VALOARE DE PÎNĂ LA 1000 LEI

În temeiul art. 7 lit. a din Legea nr. 5/1954, republicată în 1959, comitetele sau birourile executive ale consiliilor populare — în calitate de organe tutelare — au competența de a soluționa litigiile avînd o valoare mai mică de 1000 lei în care unitățile pîrite sînt în subordinea lor.

Cererile de soluționare a unor astfel de litigii sînt supuse unei taxe de timbru, conform pct. 9 din tarif, de 1,50% din valoare. De regulă, aceste taxe se achită prin aplicarea de timbre fiscale mobile.

Reclamațiile împotriva modului cum au fost date soluțiile în asemenea litigii nu sînt supuse taxelor de timbru (§ 64 al. final).

8. PLATA TAXELOR DE TIMBRU

Taxele de timbru se plătesc anticipat (art. 6 din Decretul nr. 199/1955), adică înainte de primirea (înregistrarea), efectuarea sau eliberarea actelor taxabile sau înainte de prestarea serviciilor, cu excepțiile prevăzute în prezentele instrucțiuni (§ 8).

Organele care primesc, întocmesc sau eliberează acte și prestează servicii taxabile nu pot efectua nici una dintre aceste operații înainte de plata taxelor corespunzătoare.

Prin excepție, se admite să se ia în considerare și acțiuni sau cereri netimbrate dacă acestea au fost timbrate ulterior. În acest sens, se precizează că în cazul cererilor și altor acte trimise prin poștă și care nu cuprind datele sau documentația necesară caracterizării actului sau calculării taxelor legale sau dacă nu s-au anexat dovezile legale din care să rezulte plata taxelor, organele administrative sînt obligate să înștiințeze în scris petiționarii respectivi, comunicîndu-le obligațiile de plată în legătură cu taxele de timbru, menționîndu-se că pînă la plata acestora, cererea sau actul nu se poate lua în considerare și se clasează la dosar (§ 9).

Potrivit art. 12 din Decretul nr. 199/1955, persoanelor care în exercitarea atribuțiilor lor de serviciu se fac vinovate de a fi primit sau eliberat acte ori efectuat fapte fără ca taxa de timbru să fi fost achitată li se aplică o amendă administrativă pînă la 150 lei.

Calculul taxelor de timbru. Se face de organul ce prestează serviciul (§ 7), care are obligația să încadreze fiecare act sau serviciu în raport cu tariful taxelor de timbru și comunică plătitorilor mărimea taxei (§ 8).

Conducătorii instituțiilor care primesc, întocmesc și eliberează acte sau prestează servicii supuse taxelor de timbru, cum și organele superioare sînt obligate să supravegheze și să verifice corecta percepere a taxelor de timbru (art. 10 din decret).

Modul de plată a taxelor de timbru. Este prevăzut în art. 6 din decret. Ele se plătesc prin virament, în numerar sau, frecvent în activitatea consiliilor populare, prin aplicarea și anularea de timbre mobile (atunci cînd valoarea taxei este pînă la 100 de lei), astfel :

— **achitarea prin virament** se folosește de unitățile socialiste, acestea avînd cont la bancă. Avînd în vedere că taxele de timbru reprezintă venituri la bugetul de stat, achitarea prin virament se poate face indiferent de valoarea taxei (conform pct. 12 din Normele metodologice privind efectuarea plăților între unitățile socialiste nr. 2/1980);

— **achitarea în numerar** se face de regulă de către persoanele fizice. Acest mod de plată este de fapt obligatoriu

pentru taxe mai mari de 100 lei. Și unitățile socialiste pot achita taxele de timbru în numerar (cum rezultă din prevederile pct. 11 din Normele metodologice);

— achitarea prin aplicarea și anularea de timbre mobile se poate face, așa cum am arătat, numai atunci când valoarea taxei este pînă la 100 lei. El este modul frecvent de plată a taxelor de timbru în activitatea consiliilor populare și se folosește în principiu numai de persoanele fizice.

Unitățile socialiste folosesc acest mod de plată pentru timbrarea cererilor în litigiile de o valoare mai mică de 1000 lei (și în general pentru toate acțiunile introduse la organele arbitrale sau la instanțele judecătorești pentru taxele de timbru în valori de pînă la 100 lei) (nota la pct. 12 lit. g din Normele metodologice).

Pentru achitarea taxelor prin timbrele fiscale mobile, acestea trebuie aplicate și anulate.

Timbrele fiind duble, de obicei, trebuie și sînt divizate în două, matca lipindu-se pe copia sau cererea care rămîne la sediul consiliului popular, iar marca lipindu-se pe actul care se eliberează părții (actul notarial, certificatul etc.).

În alte cazuri (exemplu, înscrierea divorțului la cererea părții) timbrul se lipește pe cererea părții, nedivizat.

În toate situațiile, taxa nu se percepe prin simpla lipire a timbrelor pe actele supuse taxelor, ci numai prin anularea lor, care se face cu ștampila consiliului popular și semnătura persoanei care are atribuția de serviciu de a îndeplini actele sau operațiunile respective.

Restituirea taxelor de timbru. Are aplicabilitate restrînsă în activitatea consiliilor populare, avînd în vedere că modul frecvent de plată a taxelor de timbru constă în aplicarea și anularea de timbre mobile, iar în acest caz nu este posibilă restituirea.

În temeiul art. 9 din decret și § 21 din instrucțiuni taxele de timbru se restituie de organele menționate în următoarele cazuri:

— cînd cererea pentru soluționarea unui litigiu în valoare de pînă la 1000 lei, a fost introdusă greșit la consiliul popular respectiv, ori cînd aceasta este retrasă înainte de a se fi început pregătirea rezolvării litigiului;

— cînd se refuză autentificarea unui act;

— cînd o taxă s-a plătit în total sau în parte fără să existe o obligație legală sau mai mult decît cuantumul legal.

Contestațiile împotriva stabilirii taxelor de timbru. Potrivit prevederilor § 8 din instrucțiuni, plătitorii pot contesta încadrarea actelor în tariful taxelor de timbru și a modului în care a fost calculată taxa de către organul respectiv.

Dispozițiile actelor normative în materie prevăd o procedură specială pentru soluționarea acestor contestații. Astfel, competența de a le soluționa revine, în primă instanță, administrației financiare și în a doua și ultima instanță, Ministerului Finanțelor.

Prin urmare, examinarea actelor de aplicare a taxelor de timbru excede competenței generale a instanțelor judecătorești. (Trib. Suprem, s. civ. dec. nr. 881/1980, în R. R. D. nr. 1/1981, p. 67.)

Alexandru ȚICLEA

Agricultură

Serviciile de îmbunătățiri funciare

OBIECT de preocupare cu caracter predominant economic, în studiile ce privesc viața plantelor și productivitatea în agricultură și silvicultură, solul este recunoscut ca principal mijloc de producție. Ca una din componentele de bază ale biosferei el are toate atributele unui organism viu, evoluînd, autogenerîndu-se, asigurînd prin funcțiile și însușirile sale de producător de substanțe nutritive și acumulator de energie potențială, suportul material și energetic pentru creșterea și dezvoltarea plantelor, constituînd așadar, condiția sine qua non pentru realizarea unei culturi eficiente.

Intrucît pămîntul este o resursă limitată și dat fiind rolul său complex și esențial în cadrul condițiilor de desfășurare a activității de producție a societății, ca principala avuție națională, i s-a acreditat noțiunea de fond funciar unic al R. S. România, în sensul că înglobează toate terenurile de pe cuprinsul țării, indiferent de destinație și deținători. În programul P.C.R. se arată că: „Indiferent de caracterul proprietății — de stat, cooperatistă sau particulară — pămîntul reprezintă un bun național, avuția întregului popor, de aceea trebuie folosit corespunzător intereselor dezvoltării economiei naționale, întregii societăți”.

Alocarea la nivel optim a unui bun de neînlocuit, a unui factor de producție primordial, implică, așadar, reglementarea unitară a folosirii pămîntului, sporirea rolului organizării teritoriului în amplasarea concordată și echilibrată a forțelor de producție, adoptarea unei concepții unitare, cu un pregnant caracter sistemic, în domeniul îmbunătățirilor funciare și ameliorării solului.

Punerea în valoare a întregului fond funciar, asigurarea unui nivel permanent crescător a capacității de producție a solului, menținerea și îmbunătățirea însușirilor fizico-chimice și biologice, cu precădere a fertilității, constituie una din problemele fundamentale ale noii revoluții agrare, ridică sarcini tot mai mari activității de îmbunătățiri funciare, organizare a teritoriului, gospodăririi apelor, a fondului forestier etc., cu largi implicații de ordin tehnico-economic și ecologic.

Serviciile de organizare a teritoriului, evidența cadastrală a fondului funciar

ÎNAINTE de a trece la analiza serviciilor de îmbunătățiri funciare și irigații se impune evidențierea rolului pe care îl are sistematizarea teritoriului și semnificațiile disciplinei de organizare a teritoriului, ramuri de activitate cu rol esențial în acțiunea de ridicare permanentă a potențialului productiv al pămîntului.

Sistematizarea și organizarea teritoriului

Organizarea teritoriului cuprinde totalitatea măsurilor de amenajare, valorificare și echipare a acestuia și se afirmă ca unic mod de coordonare a cerințelor dezvoltării cu elementele spațiale, într-un ansamblu echilibrat. Prin

această activitate se asigură armonizarea intereselor multiple ce se interferează pe același teritoriu și utilizarea rațională a terenului.

Acest concept derivă dintr-o necesitate obiectivă de valorificare pe o treaptă cât mai înaltă a fondului funciar — limitat — în condițiile dezvoltării orașelor și satelor, a rețelelor de comunicații, a lucrărilor hidrotehnice etc., înțelegându-se totodată că pământul ca bun al fiecărei generații ce îl folosește, trebuie gospodărit nu numai în rezolvarea intereselor temporale, ci în corelație cu interesele viitoare, cărora va trebui să-l transmitem într-o stare ameliorată.

În concepția actuală, sistematizarea și organizarea teritoriului cuprinde activități de studii și proiectare privind împărțirea terenurilor pe diferite categorii de utilizatori, găsirea soluțiilor funcționale între diverse ramuri economice, determinarea legăturilor funcționale cât mai utile pentru desfășurarea procesului de producție.

Amploarea pe care a luat-o această problemă în ultimul deceniu subliniază necesitatea serviciilor de organizare a teritoriului și a evidențelor cadastrale, menite să asigure permanenta creștere a fondului funciar agricol, pe măsura creșterii zonelor urbane, industriale și, în general, a tuturor obiectivelor cu ponderi mai mari sau mai mici în ocuparea terenurilor. În etapa actuală când solul, ca mai toate celelalte resurse naturale, este supus la tot mai multe intervenții și solicitări a căror rezultată în timp prezintă riscul degradării și distrugerii, apare tot mai pregnant necesitatea aplicării consecvente a programelor de folosire rațională a fondului funciar. În acest sens, **Legea fondului funciar** (59/1974) a desemnat pentru agricultură, Institutul de geodezie, fotogrametrie, cartografie și organizarea teritoriului (I.G.F.C.O.T.) ca proiectant general cu rolul de a asigura serviciile pentru sistematizarea și organizarea teritoriului. În decursul ultimelor decenii, ca urmare a schimbărilor continue generate de echiparea teritoriului cu mari lucrări de investiții, în special cele de îmbunătățiri funciare și îndeosebi cele în sisteme mari, precum și lucrări hidrotehnice și de gospodărirea apelor, a canalului Dunăre-Marea Neagră etc., a devenit necesară abordarea într-o viziune de ansamblu, soluționarea pe zone întinse, în complex a măsurilor tehnico-organizatorice, economice și juridice întrunită în lucrările de organizarea teritoriului.

În acest sens, în perioada 1977—1981 a fost elaborată lucrarea „**Studiul fundamental pentru protecția și îmbunătățirea capacității de producție a fondului funciar**”, atât la nivel județean cât și ca sinteză pe ansamblul teritoriului R. S. România. Aceste studii conțin într-o formă sistematică: clasificarea terenurilor agricole pe clase de calitate, evaluări privind resursele funciare pentru creșterea suprafeței agricole și îndeosebi a celei arabile, date privind potențialul amenajabil prin lucrări de îmbunătățiri funciare, lucrări și măsuri pedo-ameliorative ș.a. Organizarea întregii producții agricole pe principiile marilor întreprinderi agricole, în condițiile înființării consiliilor unice agro-industriale de stat și cooperatiste (C.U.A.S.C.), creează condiții pentru trecerea la organizarea unitară a teritoriului, realizarea unor asolamente raționale în scopul punerii în valoare a tuturor terenurilor arabile.

În acest sens, pe lângă sarcinile de proiectare ce derivă din promovarea unor lucrări de investiții finanțate de la

buget și proiectate în colaborare cu Institutul de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare (I.S.P.I.F.), I.G.F.C.O.T., asigură și servicii specializate de întocmire a proiectelor de sistematizare, organizarea teritoriului și asolamente pentru unitățile agricole. Proiectele de organizare a teritoriului în cadrul C.U.A.S.C. răspund în principal următoarei problematice: amplasament și echipare tehnică a teritoriului: repartizarea fondului funciar agricol pe categorii de folosințe; stabilirea condițiilor naturale de sol și climă și a potențialului natural al pământului; parcelarea teritoriului; reparația drumurilor de exploatare agricolă; spații de depozitare, prelucrare, semi-industrializare, complexe sociale; rețele de alimentare cu apă și energie electrică; structura culturilor și producțiile obținute, și în final: amenajarea plantației, exploatarea ei (inclusiv stabilirea sistemului de mecanizare), măsuri de combatere a degradării solului (în special combaterea eroziunii prin împăduriri de ravene în teritoriul agricol).

Totodată, proiectele stabilesc direcțiile de orientare a producției agricole, în sensul ridicării eficienței economice, prin: analiza indicatorilor în domeniul producției vegetale și animale; stabilirea culturilor pentru furaje și legume; modul de folosire a terenului în perioada introducerii asolamentelor; lucrări și măsuri agropedoameliorative pentru transformarea folosințelor și pentru ridicarea capacității de producție a terenurilor; stabilirea asolamentelor; și în final analize de detaliu pentru organizarea fermelor de producție.

Proiectele de specialitate de justificare tehnico-economică a investițiilor de orice natură pe teritoriul C.U.A.S.C. trebuie să se subordoneze din punct de vedere al capacităților și concepției proiectelor de sistematizare și organizare a teritoriului. O analiză sumară a activității de sistematizare și organizare a teritoriului arată că pe linia integrării gospodăririi unitare a fondului funciar mai avem multe de făcut în întimpinarea necesităților dezvoltării economice preconizate.

Se desprinde ca o cerință permanentă realizarea concomitentă a lucrărilor de îmbunătățiri funciare și a organizării teritoriului, deoarece numai în aceste condiții se poate realiza delimitarea optimă a suprafețelor în care apar eficiente lucrări de îmbunătățiri funciare; valorificarea superioară a resurselor funciare prin restructurarea și reamplasarea folosințelor de teren; amplasarea rețelei hidrotehnice și de drumuri pentru a se asigura o exploatare optimă; crearea condițiilor optime de exploatare a terenurilor amenajate.

Evidența cadastrală

PRIN EVIDENȚA cadastrală a fondului funciar se asigură: o permanentă corelare între gradul de ocupare a terenurilor cu noi obiective și, concomitent, asigurarea unor suprafețe echivalente pentru folosința agricolă; prezervarea nealterată a unor perimetre cu culturi specifice, ce — în virtutea noilor acte normative — nu-și pot schimba destinația (livezi, vii, rezervații naturale etc.), ținerea la zi a cadastrului funciar și specificarea modului de folosire a terenurilor, asigurarea prevederilor legale privind fondul funciar. Funcția principală a cadastrului, asigurată

la nivel județean de oficiile de cadastru, organizarea teritoriului și asolamente (O.C.O.T.A.) constă însă în asigurarea permanentă a evidenței referitoare la întinderea, calitatea terenurilor, categoria de folosință și posesorul fiecărei parcele, pentru a se dispune permanent de date reale și complete asupra fondului funciar al țării. Din anul 1981 s-a trecut la elaborarea cadastrului calitativ, lucrări ce se execută în teritoriile administrate de C.U.A.S.C., folosindu-se ca bază planurile și registrele cadastrului funciar, studiul fundamental pentru protecția și îmbunătățirea capacității de producție a fondului funciar, studiile agropedologice, precum și analiza detaliată la nivel de parcele, lucrările de cadastru calitativ urmînd să facă parte integrantă a cadastrului funciar general.

Trecînd în revistă studiile realizate pînă în prezent în țara noastră: de sistematizare a teritoriului și localităților, de amenajări silvice, schemele-cadru de gospodărirea apelor pe bazine hidrografice, programele de irigații, desecări și combaterea eroziunii solului, organizarea teritoriului agricol interunități, pe unități agricole și folosințe, se poate afirma totuși că ele nu se aliniază deplin într-o concepție unitară, integrată, de valorificare a resurselor funciare.

În acest sens, în anul 1982 a luat ființă (Decretul Consiliului de Stat nr. 397) Consiliul Național pentru Gospodărirea Unitară a Fondului Funciar, cu principalul rol de a îngloba într-un concept unic măsurile privind protecția, folosirea completă și intensivă a pămîntului, cu competența adoptării de hotărîri obligatorii pentru toate organizațiile de stat și obștești ce au atribuții cu privire la gospodărirea fondului funciar, confirmîndu-se astfel unicitatea organizării teritoriului. În această viziune, ideea generală este că pentru orice teren neproductiv trebuie să se stabilească o soluție de punere în valoare și readucere în circuitul economic pentru agricultură, silvicultură, amplasamente pentru investiții, piscicultură etc.

Mariana MALINSCHI-STANCU
Institutul de economie socialistă

Agenda consiliilor populare

Unități de industrie mică înființate potrivit Legii 7/1971

În vederea folosirii în cursul anului a forței de muncă din localitățile rurale și urbane, a valorificării resurselor locale de materii prime și materiale, în baza Legii nr. 7/1971 (modificată și republicată în B.Of. nr. 28/1973), consiliile populare, unitățile aparținînd acestora, cooperativele agricole de producție, cooperativele meșteșugărești și cele de consum pot organiza și dezvolta în localitățile rurale și urbane activități industriale, de prelucrare a produselor agricole, construcții și prestări de servicii.

1. **Condiții pentru înființare.** Potrivit art. 1 din alin. 2 din actul normativ citat aceste activități economice de producție și prestări de servicii care în esență sînt proprii

și specifice industriei mici, reprezentînd însuși conținutul ei, pot fi organizate dacă se îndeplinesc — în mod cumulativ — următoarele condiții:

- contribuie la folosirea forței de muncă din localitățile rurale și urbane;
- contribuie la valorificarea resurselor locale de materii prime și materiale;
- produsele și serviciile realizate au desfacerea asigurată (la intern sau la export);
- veniturile realizate acoperă integral cheltuielile de producție și asigură și beneficii;
- formațiile de lucru (ateliere, secții, centre etc.), să aibă sediul în raza de activitate a unităților socialiste care le organizează;
- s-a obținut în prealabil, o autorizație de funcționare de la comitetul (biroul) executiv al consiliului popular al localității pe al cărei teritoriu urmează să ia ființă asemenea formații.

Referitor la această din urmă condiție menționăm că autorizația trebuie să fie prealabilă înființării. Ele nu pot funcționa decît în baza acestei autorizații. Autorizația cerută de Legea nr. 7/1971 se eliberează de către comitetul (biroul) executiv al consiliului popular al localității pe al cărei teritoriu urmează să se înființeze formația de producție și prestări de servicii. Este evident că în cazul în care însuși comitetul (biroul) executiv al consiliului popular decide organizarea unor activități economice de producție și de prestări de servicii pe raza sa teritorial-administrativă o asemenea autorizație reprezintă un non sens, ea nefiind necesară.

Autorizația de înființare și funcționare se eliberează pentru toate activitățile economice de producție și prestări de servicii care urmează a se înființa. Autorizația se eliberează la cererea unității socialiste care înființează sau în cadrul căreia funcționează aceste activități. În cerere se va specifica: unitatea care înființează sau pe lângă care funcționează activitățile și sediul acesteia; secția, atelierul, centrul sau altă formație de producție și prestări de servicii pentru care se cere autorizația, locul desfășurării activității (localitatea, strada, numărul) și obiectul activității. La cerere se va anexa și o copie de pe autorizația de înființare și funcționare, certificată de unitatea în cauză.

Autorizația se vizează anual în luna decembrie, reinnoindu-se astfel pentru anul următor.

Autorizația de înființare și funcționare se eliberează pentru fiecare secție, atelier, centru sau altă formație de producție sau prestări de servicii, care își desfășoară activitatea în cadrul unui sediu distinct, chiar dacă acestea aparțin unei singure unități.

Încetarea activității secției, atelierului, centrului sau altei formații de producție și prestări de servicii trebuie comunicată de îndată consiliului popular care a eliberat autorizația de înființare și funcționare, depunîndu-se și autorizația respectivă pentru anulare.

Din corelarea și coroborarea prevederilor art. 1, 2 și 14 din Legea nr. 7/1971 rezultă că activitățile economice de producție și prestări de servicii, înființate sau dezvoltate în conformitate cu dispozițiile acestei legi pot avea caracter industrial (respectiv de mică industrie astfel cum este aceasta înțeleasă de Legea nr. 2/1980), precum și prelucrarea de produse agricole, executarea de lucrări și con-

strucții, prestări de servicii. Cu privire la lucrările de construcții, art. 14 din Legea nr. 7/1971, aduce următoarele precizări :

— birourile executive ale consiliilor populare comunale pot executa lucrări de întreținere, reparații și construcții atât în mediul rural, cât și urban, pentru sectorul particular și sectorul socialist fără limită de valoare;

— cooperativele agricole de producție, cooperativele meșteșugărești și cele de consum pot executa asemenea lucrări în mediul rural pentru sectorul socialist și particular, indiferent de valoare, iar în mediul urban în mod diferențiat și anume: nelimitat pentru unitățile cooperatiste și populație și până la o valoare a manoperei de 200.000 lei pentru fiecare obiectiv la unitățile de stat. Nerespectarea acestor limite și condiții fixate de lege atrage, în afara răspunderii persoanelor vinovate și nedecontarea de către organele bancare a operațiunilor efectuate cu încălcarea prevederilor legii.

2. **Inlesniri financiare acordate prin Legea nr. 7/1971.** Potrivit prevederilor art. 6 din Legea nr. 7/1971, pentru activitățile economice noi cu caracter industrial, de prelucrare a produselor agricole, construcții și prestări de servicii, unitățile economice și cele bugetare se bucură de următoarele inlesniri financiare pe o perioadă de 2 ani de la înființare :

— comitetele (birourile) executive ale consiliilor populare și unitățile aparținând acestora se scutesc de plata impozitului pe circulația mărfurilor;

— cooperativele agricole de producție se scutesc de plata impozitului pentru încasările realizate din valorificarea unor produse provenite din activități fără caracter agricol;

— cooperativele meșteșugărești și cele de consum se scutesc de plata impozitului pe circulația mărfurilor, precum și de impozitul pe venit.

Pentru a beneficia de inlesnirile arătate mai sus activitățile economice de producție și prestări de servicii nou înființate trebuie înregistrate la organele financiare locale. Înregistrarea are ca scop evidențierea distinctă a acestor activități spre a se putea stabili și delimita cu precizie de către organele financiare scutirile de impozite de care urmează a beneficia unitățile/socialiste. Față de redactarea imperativă a textului (art. 6 alin. final) și din întreaga economie a legii trebuie dedusă concluzia că neînregistrarea activităților respective la organele financiare locale are ca efect neacordarea scutirilor prevăzute de actul normativ.

Așa cum rezultă din art. 6, pentru a beneficia de inlesniri financiare activitățile trebuie să fie noi.

Se consideră activități economice de producție și prestări de servicii noi, atelierele, secțiile, centrele, formațiile de lucru etc. organizate (după 1 ianuarie 1971), în localitățile în care unitatea de bază (întreprinderea de stat, cooperativa, consiliul popular) nu are organizată o astfel de activitate. Dacă unitatea are asemenea activități în localitate și înființează noi secții cu același obiectiv de activitate, acestea nu se consideră activități noi, ci dezvoltarea celor existente. Activitatea economică nouă se consideră pe fiecare unitate socialistă în parte, ca atare, chiar dacă într-o localitate există două sau mai multe activități de același fel, activitatea înființată se va considera nouă dacă unitatea de care aparține nu mai are creată una asemănătoare.

Nu se consideră activități noi, subunitățile (centre, formații, secții, ateliere etc.) care iau ființă prin desprinderi, fuzionări etc.

Unitățile și organele prevăzute de art. 7 din lege, respectiv comitetele (birourile) executive ale consiliilor populare și unitățile aparținând acestora, cooperativele agricole de producție, cooperativele meșteșugărești și cele de consum beneficiază de aceleași inlesniri financiare arătate mai sus (specificate în art. 6 din Legea nr. 7/1971), în cazul în care obțin din dezvoltarea activităților existente un volum de producție marfă sau de prestări de servicii cu cel puțin 50% mai mare față de cel realizat în anul precedent. Inlesnirile se acordă pe o perioadă de doi ani, pentru întreaga depășire.

Este absolut necesar ca unitățile socialiste și organele financiare să delimiteze exact rezultatele obținute din desfășurarea acestor activități de restul rezultatelor obținute de unitățile economice, pentru că numai în asemenea condiții pot beneficia de inlesnirile legii.

Pentru a beneficia de inlesnirile acordate de lege unitățile trebuie să evidențieze distinct în contabilitate realizările din activitățile economice nou înființate sau dezvoltate cu cel puțin 50% față de anul precedent.

Suma reprezentând scutirea de plata impozitului pe circulația mărfurilor se determină direct, pe proprie răspundere, de fiecare unitate în parte prin aplicarea impozitului legal la realizările impozabile din activitățile nou înființate.

Scutirea de plata impozitului pe circulația mărfurilor se calculează numai pentru produsele livrate și prestațiile efectuate, dacă în prețurile și tarifele respective este cuprins impozitul respectiv.

Scutirea de plată nu se referă la impozitul inclus în prețurile de aprovizionare, ci numai la produsele, lucrările sau serviciile executate, livrate sau predate.

Sumele, reprezentând impozitul care nu se varsă la bugetul de stat, se reflectă în rezultatele unității care a beneficiat de scutire.

Vasile ILIE

Raporturi de muncă

Condițiile de valabilitate ale contractului cu muncă la domiciliu

Conturarea deplină a noțiunii contractului de muncă implică, cu necesitate, evidențierea trăsăturilor caracteristice, a condițiilor generale de valabilitate ale acestuia. Contractul — înțelegerea încheiată între două sau mai multe persoane în vederea producerii unor efecte juridice, nu este o noțiune care să aparțină numai dreptului muncii ci și altor ramuri de drept. Menționat în art. 1470 pct. 1 din Codul civil și beneficiind de o reglementare mai amănunțită prin Legea contractelor de muncă din 5 aprilie 1929, contractul de muncă a devenit în condițiile actuale cind „munca reprezintă o necesitate pentru existența și progresul societății, pentru formarea și dezvoltarea multilaterală

a personalității umane" instituția centrală și fundamentală a dreptului muncii, premisa celorlalte instituții ale acestuia.

Raportînd noțiunea de contract la specificul raporturilor juridice bazate pe contractul de muncă și avînd în vedere prevederile art. 64 alin. 1 din Codul muncii, rezultă că contractul individual de muncă, constituie înțelegerea, încheiată în scris, prin care persoana încadrată în muncă se obligă să presteze munca în cadrul unei unități socialiste (și excepțional, la o persoană fizică ori în cadrul unei persoane juridice alta decît o organizație socialistă) în schimbul unei retribuții și a altor ce i se cuvin potrivit legislației muncii și contractului de muncă.

Lecturarea definiției propuse contractului individual de muncă conturează următoarele caracteristici:

— contractul de muncă nu poate avea decît două părți și anume: persoana încadrată și unitatea socialistă — ori excepțional o persoană fizică sau juridică fără caracter de unitate socialistă — spre deosebire de contractele civile (art. 942 C. civ.) care pot avea o pluralitate de creditori și debitori;

— contractul de muncă este sinalagmatic (bilateral) dînd naștere la obligații atît pentru o parte cit și pentru cealaltă parte;

— contractul de muncă este oneros și cumulativ (art. 945 și art. 547 C. civ.); oneros deoarece părțile realizează reciproc o contraprestație în schimbul aceleia pe care s-au obligat să o efectueze în favoarea celeilalte; cumulativ, deoarece momentul încheierii lor, existența și întinderea obligațiilor ce le revin;

— contractul de muncă este consensual adică, se încheie prin simpla manifestare de voință a părților, forma scrisă a contractului (art. 64 alin. 1 Codul muncii) netransformîndu-l într-un contract solemn;

— contractul de muncă are caracter personal, fiind încheiat întru personae în considerarea pregătirii, aptitudinilor și a calității persoanei încadrate. Această trăsătură face să nu fie posibilă transmiterea contractului prin moștenire, după cum cel încadrat nu ar putea efectua atribuțiile ce-i revin prin reprezentare.

— contractul de muncă este cu executare succesivă, consecința neexecutării culpabile a obligației, fiind rezilierea contractului (desfacerea contractului numai pentru viitor):

— Contractul de muncă este un contract numit, desemnat ca atare și reglementat amănunțit prin normele dreptului muncii.

După cum rezultă din însăși noțiunea contractului, esența lui constă în aceea că reprezintă o manifestare de voință făcută în scopul de a produce efecte juridice. Altfel spus, elementul fundamental al contractului este voința juridică, fenomen complex, formată din două elemente: consimțămîntul și cauza.

Consimțămîntul presupune acordul de voință a părților în încheierea contractului, concretizat în faptul că, în primul rînd fiecare din părți — persoană încadrată și unitate socialistă — trebuie să-și exprime în mod valabil voința ei de a contracta, și, în al doilea rînd, să se realizeze acordul de voințe — valabil manifestat — al ambelor părți, în vederea încheierii contractului de muncă respectiv. În consecință, contractul de muncă se consideră încheiat pe data realizării acordului de voințe, chiar dacă

contractul de muncă este întocmit ulterior, iar executarea contractului (prestarea muncii) are loc cu începere de la o dată ulterioară realizării acordului de voință. Manifestarea valabilă a consimțămîntului părților presupune ca acesta să fie pe deplin conștient și liber. Această condiție nu este întrunită atunci cînd consimțămîntul este alterat prin viciele de consimțămînt.

Potrivit art. 953, Cod civil, consimțămîntul nu este valabil cînd este dat prin eroare, smuls prin violență, sau obținut prin dol.

Eroarea poate consta în falsă reprezentare a unei situații faptice în legătură cu încheierea contractului (eroare de fapt) sau falsă reprezentare a existenței sau conținutului unui act normativ (eroare de drept) la încheierea contractului. Astfel poate, de pildă, să existe situații în care cel încadrat are o reprezentare atît de greșită a clauzelor esențiale ale contractului de muncă încît dacă ar fi cunoscut sau înțeles sensul lor nu ar fi consimțit să încheie contractul.

Prin violență fizică sau morală — ca viciu de consimțămînt, se înțelege amenințarea unei persoane cu un rău de natură să-i provoace o temere care o determină să încheie un act juridic, pe care altfel nu l-ar fi încheiat. Pentru a fi viciu de consimțămînt, violența trebuie să întrunească două condiții: să fie determinantă pentru încheierea contractului și să fie injustă, nelegitimă, ilicită.

ÎNTREBĂRI

200

RĂSPUNSURI

privind

ADMINISTRAREA IMOBILELOR

găsiți în Suplimentul tematic nr. 67
intitulat: „Probleme juridico-economice
în activitatea consiliilor populare”

AFLAT SUB TIPAR

Abonamentele se pot face direct la redacție, prin virament (sau mandat poștal) pe adresa I.S.I.A.P. (Întreprinderea de stat pentru imprimare și administrarea publicațiilor), Piața Științei, 1, cont. nr. 64 51 502 28 B.N.R.S.R. — Filiala sector I, București, costul unei lucrări fiind de 20 lei.

Lucrările se vor difuza numai abonaților I

Nu orice amenințare cu un rău constituie însă • violență, ca viciu de consimțământ. Astfel nu atrage nulitatea contractului, violența care ar consta în: amenințarea cu folosirea unei căi legale (de exemplu, dacă se atrage atenția absolventului unei școli profesionale de către întreprinderea unde a fost repartizat că refuzul de a încheia contractul de muncă are drept consecință plata cheltuielilor de școlarizare prevăzute de lege, contractul de muncă încheiat în astfel de condiții nu are la bază un consimțământ viciat prin violență).

Dolul sau vicienia este, potrivit art. 960 C. civ. • cauză de nulitate a convenției cind mijloacele violene, întrebuintate de una din părți, sînt astfel, încît este evident că, fără aceste mașinații, cealaltă parte n-ar fi contractat (alin. 1) Dolul nu se presupune (alin. 2). Prin esența sa, dolul este, tot o eroare, însă provocată, iar nu spontană. Dolul presupune utilizarea unor mijloace violene prin care una din părți determină pe cealaltă să contracteze (de pildă, prezentarea unui act de studii fals ceea ce a dus la concluzia că cel în cauză îndeplinește condițiile de studii, prevăzute de lege, pentru încadrare).

Capacitatea. Pentru încheierea oricărui contract părțile trebuie să aibă capacitate de exercițiu a cărei noțiune este definită prin alineatul 2 al art. 5, din Decretul nr. 31/1954 ea fiind „capacitatea persoanei de a-și exercita drepturile și de a-și asuma obligații, săvîrșind acte juridice”.

În dreptul muncii, capacitatea persoanei fizice de a fi subiect al contractului de muncă prezintă particularitatea că cele două feluri ale capacității sînt indisolubil legate între ele, încheierea contractului de muncă presupunînd existența atît a capacității de folosință, cit și a celei de exercițiu (deplină sau restrînsă, după caz). Capacitatea de exercițiu nu se confundă cu aptitudinea de a dobîndi drepturi și obligații, ci ea este capacitatea de a dobîndi aceste drepturi și obligații prin încheierea unor acte juridice. Astfel, potrivit ar. 7 din Codul muncii, începînd cu vîrsta de 16 ani fiecare persoană aptă de muncă și care nu urmează cursurile unei școli este datoare să desfășoare • muncă utilă societății, care să-i asigure mijloacele de existență și de dezvoltare spirituală. Această dispoziție se corelează cu dispozițiile art. 41 din Legea nr. 28/1978, potrivit căruia, la absolvirea clasei a X-a elevii primesc diplomă de absolvire a învățămîntului obligatoriu de 10 ani, precum și certificat de calificare care le dau dreptul să se încadreze în producție ca practicanți în meseriile în care s-au pregătit. Se consacră astfel stabilirea vîrstei de 16 ani ca moment al dobîndirii capacității depline a încheierii contractului de muncă, avîndu-se în vedere maturitatea fizică și psihică a tînărului, ca urmare a generalizării primei trepte a învățămîntului liceal.

Incompatibilități. Prin dispoziții cuprinse în Codul muncii sau alte prevederi legale sînt reglementate unele incompatibilități — condiții restrictive de încadrare în anumite posturi a unor persoane. Acestea sînt edictate ca măsuri de protecție a femeilor sau tinerilor (ar. 152, 153, 154, 161 — Codul muncii); fie ca o consecință a specificității postului; fie în vederea luării unor măsuri preventive de apărare eficientă a avutului obștesc (art. 1 din Legea nr. 22/1969) etc.

Vasile ILIE

Clauză penală nelegală — consecințe

Clauza penală din contractele economice, constituie un element de o deosebită importanță în realizarea obligațiilor asumate de părți prin contracte, de aceea prin Legea contractelor economice nr. 71/1969 așa cum a fost modificată și completată prin Legea nr. 3/1979, s-a stabilit la articolul 47 că „penalitățile pentru neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor asumate prin contractele economice sînt următoarele”...., determinîndu-se deci prin lege obligativitatea clauzei penale prestabilită cit și întinderea sancțiunii.

S-a stabilit deci prin lege clauza penală, astfel că și în contractele economice trebuie prevăzută o clauză penală specifică raporturilor ce fac obiect de contract.

În practica arbitrală s-a pus problema dacă părțile pot prevedea prin contractele economice clauze penale diferite de acelea prevăzute de legea contractelor economice și dacă pot supune sancțiunii obligații nesancționate de lege.

O speță rezolvată de arbitrajul de Stat interjudețean Constanța prin hotărîrea nr. 368/9.II.1984 nepublicată, ne-a oferit prilejul de a examina consecințele prevederii de către părți în contractul economic a unor clauze nelegale și răspunsul la cele două probleme enunțate.

Astfel, Centrala Industrială de Îngrășăminte chimice Craiova a emis contract pentru închirierea către I.A.S. Medgidia a unei cisterne tip C.F.R. pentru depozitarea produsului vin, pe o perioadă determinată, chiria fiind stabilită de părți la valoarea de 455 lei/zi. Prin articolul 7 din contract, s-a prevăzut clauza penală în sensul că pentru depășirea termenului de închiriere, chiriașul va plăti locatarului penalitățile prevăzute de ordinul M.I.Ch. 228/1976 completat prin ordinul 1628/1978, ordine care reglementează circulația și închirierea cisternelor proprietatea M.I.Ch. și care în legătură cu încărcarea-descărcarea cisternelor, pentru depășirea termenelor contractuale de operare a acestora, au stabilit penalități echivalente cu locațiile progresive prevăzute de T.L.M. pentru depășirea termenelor tarifare de încărcare-descărcare a vagoanelor (20 lei pentru depășirea termenului pînă la 24 ore, 30 lei de la 24 la 48 ore și 40 lei peste 48 ore).

Beneficiara I.A.S. Medgidia nu a restituit cisterna la expirarea termenului contractual modificat de părți din 30.VI.1983, ci la 23.IX.1983, perioadă pentru care reclamantul a calculat penalități în sumă de 80.880 lei în aplicarea prevederilor art. 7 din contract.

Soluționînd litigiul prin care reclamantul a solicitat obligarea pîritei la plata penalităților, Arbitrajul de Stat interjudețean Constanța a respins acțiunea, reținînd că, clauza penală stabilită de locatorul proprietarul cisternei închiriate și neobiectată de beneficiara chiriașă, este nelegală.

Considerăm temeinică soluția organului arbitral pentru mai multe motive pe care dorim să le subliniem, avînd în vedere tocmai semnificația clauzei penale în mobilizarea părților pentru respectarea întocmai a obligațiilor contractuale asumate.

1. Limitându-se discuția la speța mai sus-rezumată și la soluția organului arbitral, constatăm că obiectul contractului încheiat de părți îl constituie închirierea unui mijloc fix, cisternă, de către chiriaș în scopul depozitării produsului vin, deci sîntem în prezența unui contract de locațiune, cu chiria zilnică de 455 lei și cu termen limitat de locațiune pînă la 30.VI.1983, termen care putea fi prelungit la cererea anticipată expirării termenului, din partea chiriașului sau putea fi denunțat unilateral de proprietarul locator.

Cu privire la clauza penală, părțile au prevăzut sancțiunea pentru chiriaș în cazul în care nu restituie în termen mijlocul fix închiriat cu o penalizare preluată din menționatele ordine M.I.Ch., care au stabilit clauza penală pentru nerespectarea termenelor contractate privind încărcarea-descărcarea cisternelor închiriate pentru transportul pe calea ferată a anumitor produse lichide pentru care s-au închiriat respectivele cisterne.

O asemenea clauză penală este nelegală sub dublu aspect, pe de o parte raportată la obiectul contractului — locațiunea cisternei — pentru care trebuia prevăzută o clauză penală specifică în raport de natura obligațiilor asumate (predarea mijlocului fix de către locator pentru nerespectarea căreia trebuia prevăzută clauza penală conform articolului 47.5—6 din aceeași lege), pe de altă parte s-a prevăzut o sancțiune specifică unei obligații ce nu face obiect de contract, încărcare-descărcare a cisternei.

2. Este adevărat că și în contractul de locațiune figurează elementul termen de locațiune, care poate fi supus sancțiuni pentru nerespectarea obligației de restituire a bunului închiriat, părțile fiind în măsură să prevadă o clauză penală.

Criteriul de determinare a penalităților, referindu-ne la articolul 47 din legea contractelor economice, pentru nerestituirea bunului închiriat ar trebui raportat la un element valoric la valoarea obiectului închiriat, eventual al chiriei, cum chiriașul a achitat chiria și pe perioada de depășire a contractului prin clauza penală contractuală s-ar aplica o sancțiune pentru executare, ceea ce nu-i posibil. De aceea, opinăm că părțile pot prevedea o clauză penală specifică, o penalitate prestabilită, o sancțiune ce ar avea ca echivalent prejudiciul pe care l-ar suferi locatorul pentru neposibilitatea utilizării, cu toate că percepe chiria legală de la chiriaș și nu a dovedit o altă destinație a mijlocului fix decît închirierea.

Cum în speță, nu s-a stabilit o asemenea clauză penală iar pentru nerestituirea cisternei închiriate neexistînd prevăzute penalități în legea contractelor economice, potrivit articolului 23 din respectiva lege, clauza ilegală nu a putut fi înlocuită cu o clauză legală și astfel s-a impus soluția de respingere a acțiunii.

Chiria convenită de părți fiind integral achitată și pe perioada de depășire a termenului contractual, nu a fost cazul examinării acordării unor daune echivalente penalităților.

Din cele de mai sus, s-a desprins răspunsul la întrebarea dacă părțile pot supune sancțiunii obligații nesancționate de lege, în sensul afirmativ, sancțiunii specifice conținute în norme cu principiile economice.

În speța la care ne-am referit, chiria încasată de reclamant pentru cisterna închiriată pentru perioada de de-

depășire a termenului contractual, a fost de 38.675 lei în timp ce penalitățile pretinse pentru aceeași perioadă în condițiile contractului perfectat de 80.880 lei, cu încălcarea prevederilor art. 47 din Legea 71/1969 modificată, comparație care face de prisos orice analiză economică referitoare la relația creanță-accesorii, evidențiind semnificația înlăturării de către organul arbitral a clauzei penale ilegale dintr-un contract economic perfectat de părți fără obiecțiuni.

Iulian LASCU

jurisdicții

Consecințe ale neîndeplinirii actelor procedurale în termen

Potrivit art. 103 din Codul de procedură civilă, „neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea afară de cazul cînd legea dispune altfel sau cînd partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei.”

Textul reprodus este aplicabil — potrivit art. 71 din regulile procedurii arbitrale — și în cazul litigiilor care se rezolvă de către organele arbitrale. Ca urmare, în aceste litigii, partea care nu exercită o cale de atac în termenul legal suferă sancțiunea decăderii din dreptul de a folosi aceea cale de atac.

Sancțiunea menționată intervine în toate cazurile în care termenele de îndeplinire ale actelor procedurale sînt stabilite prin dispoziții normative avînd caracter imperativ. Prin urmare, nu interesează, sub acest aspect, dacă sancțiunea decăderii este prevăzută sau nu în mod expres pentru ipoteza nerespectării termenului. Ea rezultă implicit din caracterul normei încălcate.

De asemenea, caracterul imperativ al termenelor sancționate cu decăderea face ca excepția corespunzătoare termenului nerespectat să poată fi invocată în orice fază a soluționării litigiului, de către partea în favoarea căreia operează decăderea ori de către organul arbitral, din oficiu.

Ne vom referi, în continuare, la cererile de reexaminare prin care se solicită desființarea hotărîrilor arbitrale pentru lipsă de citare ori pentru prezentarea de acte noi conform art. 57' din Regulile procedurii arbitrale.

Astfel, cererea de reexaminare poate fi introdusă, de regulă, în termen de cel mult 3 luni de la pronunțarea hotărîrii arbitrale. Deși textul legal nu cuprinde în mod expres sancțiunea decăderii pentru cazul depășirii termenului, datorită caracterului imperativ al dispoziției legale, nu există nici o îndoială asupra faptului că ea cuprinde, implicit, această sancțiune.

Tot ca urmare caracterului imperativ al termenului în care se poate solicita reexaminarea hotărîrilor arbitrale, excepția de tardivitate a cererii poate fi invocată nu numai de către părți, dar și de către organul arbitral din oficiu. Mai mult decît atît. Fiind încălcată, prin depășirea termenului de introducere a cererii de reexaminare, o asemenea normă de drept, organul arbitral este îndatorat să examineze și să rețină acest aspect din oficiu. Aceasta este explicația faptului că o hotărîre de admitere a unei cereri de reexaminare tardive poate fi desființată în ca-

drul exercitării dreptului de control chiar dacă excepția de tardivitate se invocă de către partea interesată abia în cadrul cererii de reabilitare introduse împotriva hotărârii date în reexaminare.

Prin efectul decăderii care sancționează nerespectarea termenului de introducere a cererii de reexaminare, partea pierde definitiv posibilitatea de a utiliza această cale de atac.

Asemănarea dintre efectele prescrierii dreptului la acțiune și cele ale decăderii ca urmare neîndeplinirii actelor procedurale în termenele imperative stabilite de lege sînt doar aparente.

Intr-adevăr, în cazul prescripției, ceea ce se pierde este dreptul la acțiune în sens material. Titularul dreptului la acțiune stins prin prescripție nu este lipsit de dreptul de a se adresa organului jurisdicțional competent, dar acesta — legal sesizat — îi va respinge pretențiile, constatînd expirarea termenului de prescripție în raport cu data cînd a fost sesizat.

Dimpotrivă, în cazul decăderii reglementate prin art. 103 Cod. proc. civ. se pierde doar dreptul de acțiune în sens procesual care nu a fost exercitat în termenul prevăzut de lege.

Intr-o astfel de situație, partea nu mai poate folosi calea de atac a reexaminării, fără să fie, în mod implicit, lipsit de dreptul la acțiune în sens material. Așadar, chiar în ipoteza depășirii termenului în care se poate solicita reexaminarea litigiului, partea în favoarea căreia operează decăderea poate efectua, de pildă, o plată valabilă în măsura în care i se aduc la cunoștință acte sau fapte juridice care conduc la concluzia temeiniciei pretențiilor a căror realizare nu mai poate fi obținută prin forța obligatorie a hotărârii arbitrale datorită depășirii termenului de reexaminare.

Explicația rezidă în faptul menționat mai sus, că, în această ipoteză, nefiind stins dreptul la acțiune în sens material, subsistă și obligația corespunzătoare dreptului respectiv care, fiind dovedit și recunoscut, legitimează plata efectuată în mod voluntar de către unitatea debitoare.

Intr-un exemplu concret, situația s-ar prezenta astfel: Pentru a obține prețul produselor livrate la 14 martie 1982, unitatea furnizoare a introdus acțiune arbitrală la 15 iunie 1982, acțiune care la 1 august 1982 este respinsă cu motivarea că unitatea beneficiară neagă primirea produselor iar cea furnizoare nu dovedește livrarea lor efectivă.

La 30 decembrie 1982 se introduce o cerere de reexaminare bazată pe acte noi, solicitîndu-se desființarea hotărârii pentru motivul că se dovedește, de această dată, că livrarea fusese efectuată la data de 14 martie 1982, situație în care prețul era datorat.

Cererea de reexaminare fiind introdusă după expirarea termenului legal de 3 luni și neexistînd motive de repunere în termen, este respinsă ca tardivă prin hotărîrea pronunțată la 3 februarie 1983.

Cu toate acestea, unitatea beneficiară constatînd la 4 mai 1983, în urma verificărilor interne efectuate, că a primit produsele respective încă din luna martie 1982, dispune efectuarea plății prețului la 10 mai 1983. În acest fel, unitatea furnizoare obține, fără hotărîre arbitrală contravaloarea produselor pe care le-a livrat

Această plată este bine efectuată, întrucît are drept scop stingerea obligației de achitare a prețului și intervine la dată cînd nu era expirat termenul de prescripție de 18 luni — conform art. 3 din Decretul nr. 167/1958 — în care s-ar putea valorifica dreptul la acțiune în sens material.

Dacă însă, în cadrul aceluiași exemplu, achitarea prețului s-ar fi dispus, în mod voluntar, abia la 10 ianuarie 1984, plata nu ar fi fost valabil efectuată, întrucît, tînînd seama de data cînd produsele au fost efectiv primite de unitatea beneficiară — 18 martie 1982 — prescripția expirase anterior efectuării plății. Intr-o asemenea situație, conform art. 20 alin. 2 din același decret, nu se mai poate efectua plata în mod valabil.

O altă deosebire dintre termenul de prescripție și termenul procedural sancționat cu decăderea constă în faptul că numai primul este susceptibil de suspendare și întrerupere, conform art. 13 și 16 din Decretul nr. 167/1958. Ca atare, termenul procedural curge neîntrerupt.

În schimb, ca și în cazul prescripției, există posibilitatea repunerii în termenul procedural.

Potrivit prevederilor art. 103 Cod. proc. civ., decăderea nu se produce atunci cînd partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să îndeplinească actul de procedură în termenul legal. „În acest din urmă caz — prevede art. 103 alin. 2 din decretul citat — actul de procedură se va îndeplini în termen de 15 zile de la încetarea împiedicării; în același termen vor fi arătate și motivele împiedicării.”

Rezultă deci, că două sînt condițiile care se cer îndeplinite cumulativ pentru a se admite repunerea în termenul procedural:

1. Să existe o împiedicare mai presus de voința părții care să fi constituit un impediment de netrecut, în calea respectării termenului.

Deși expresia folosită de legiuitor evocă noțiunea de forță majoră, considerăm că situațiile la care se referă textul citat se încadrează în limite mai largi decît acele care sînt proprii forței majore. Intr-adevăr, textul nu cuprinde elementul de imprevizibilitate care este propriu forței majore.

Oricum — ca și în cazul repunerii în termenul de prescripție — existența unui element constitutiv de culpă în comportamentul unității socialiste care solicită repunere în termenul procedural exclude posibilitatea aplicării prevederilor citate ale art. 103 Cod. proc. civ.

În relațiile dintre unitățile socialiste sînt relativ frecvente repunerile în termen care se solicită și se admit ca urmare intervenirii unor elemente noi în relațiile contractuale conexe. Ne referim, în special, la situația în care produsele contractate nu au fost livrate de către unitățile furnizoare ca urmare neprimirii materiilor prime contractate cu proprii lor furnizori.

Astfel, de pildă, unitatea care și-a asumat prin contract obligația de a livra o instalație nu și-a putut îndeplini termenul obligației exclusiv din cauza neprimirii unor oțeluri contractate cu o unitate furnizoare. Aceasta din urmă nu i-a transmis, în timp util, dovada cazului de forță majoră care justifică nelivrarea oțelurilor. Datorită acestui fapt, unitatea furnizoare a instalației a fost obligată, prin hotărîre arbitrală, să-și plătească beneficiarei sale contractuale penalitățile legale.

Intr-un litigiu cu unitatea care trebuia să furnizeze oțelurile, aceasta face dovada deplină a cazului de forță majoră și este exonerată de răspundere față de unitatea beneficiară a oțelurilor care este, în același timp, furnizorul instalației.

Dacă această dovadă ajunge să fie cunoscută de către unitatea furnizoare a instalației abia după expirarea termenului în care putea să solicite reexaminarea hotărârii prin care a fost obligată la plata penalităților față de beneficiara sa contractuală, repunerea în termenul de reexaminare este posibilă.

Uneori însă, asemenea dovezi sînt solicitate cu întîrziere de către partea interesată care se prevalează, totuși, de la data primirii dovezilor respective pentru a obține repunerea în termen conform art. 103 Cod. proc. civ.

Considerăm că în asemenea situații nu se justifică admiterea cererii de repunere în termen.

Ne întemeiem susținerea pe prevederile art. 103 citat potrivit cărora decăderea nu se produce doar în cazul cînd partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să îndeplinească actul de procedură în termenul legal.

Or, în situația la care ne referim, o asemenea împiedicare nu a existat, obținerea tardivă a dovezii fiind consecința mijlocită a faptului că ea a fost solicitată cu întîrziere. În concepția pe care o susținem prezintă relevanță nu numai data cînd dovada a fost primită, dar și data cînd au început demersurile pentru obținerea ei.

Cu alte cuvinte, faptul obiectiv al momentului cînd unitatea socialistă a intrat în posesia dovezii nu trebuie privit izolat, detașat de comportamentul pe care l-a avut unitatea respectivă.

Socotim că o asemenea abordare a problemei este în linia și spiritul dispoziției legale citate care — repetăm — condiționează înlăturarea efectelor decăderii de existența unei împrejurări „mai presus de voința“ unității socialiste care solicită repunerea în termen.

2. A doua condiție pentru admiterea cererii de repunere în termen este îndeplinirea actului procedural într-un termen de 15 zile de la încetarea împiedicării.

Fiind vorba de un termen procedural, el se calculează, evident, pe zile libere. Nerespectarea lui determină pierderea efectelor repunerii în termen, astfel că decăderea se produce chiar și în ipoteza în care au existat acele împrejurări mai presus de voința unității socialiste care au împiedicat săvîrșirea actului procedural în termenul prevăzut de lege.

Asemenea consecințe se produc atunci cînd repunerea în termenul procedural este confundată cu termenul de prescripție iar cererea de reexaminare, de pildă, este introdusă în termenul de o lună prevăzut de art. 19 alin. 2 din Decretul nr. 187/1958, în loc să se respecte termenul de 15 zile prevăzut de art. 103 Cod. proc. civ.

Este locul să reamintim aici că, potrivit art. 61 din Regulile procedurii arbitrale, sesizarea primului arbitru de stat ori a arbitrilor de stat șef în vederea exercitării dreptului de control asupra hotărîrilor arbitrale se poate face numai în termen de 30 zile de la pronunțarea acestora.

Același articol mai prevede însă, că primul arbitru de stat și arbitru de stat șef exercită dreptul de control din

oficiu în termen de cel mult 3 luni de la pronunțarea hotărîrilor arbitrale.

Ca urmare, cererile de rearbitrare introduse după expirarea celor 30 de zile, dar înăuntrul termenului de 3 luni menționat mai sus, constituie sesizări în vederea exercitării dreptului de control din oficiu și sînt luate în considerare ca atare. În acest fel sînt ocrotite interesele procesuale ale părților care introduc cereri de rearbitrare.

Se întîmplă însă — în cazuri excepționale — ca hotărîrile arbitrale să parvină unităților socialiste după expirarea celor 3 luni de la pronunțare, termen în care se poate exercita, așa cum s-a văzut, dreptul de control din oficiu.

În măsura în care astfel de situații nu sînt imputabile unităților socialiste, ele pot beneficia de repunere în termen conform art. 103 Cod. proc. civ. cu condiția de a introduce cererea de rearbitrare în termen de 15 zile socotite de la data primirii hotărîrii arbitrale atacate.

I. ICZKOVITS

comerț exterior

Executarea obligațiilor cambiale în relațiile internaționale

Principala obligație care incumbă obligațiilor cambiale principale și accesorii (avalizști, giranți) constă în plata sumei ce formează obiectul creanței încorporate în titlul de credit respectiv. Existînd solidaritate între semnatarul cambiei, posesorul ei legitim are facultatea să obțină de la oricare dintre ei valoarea integrală a datoriei.

În cele mai multe cazuri plata este asigurată pe calea mecanismelor bancare. În asemenea situații, stingerea creanței cambiale operează în mod amiabil, obligațiile debitorului principal sau accesoriu fiind îndeplinite voluntar.

Dacă prin excepție executarea de bunăvoie se învederează imposibilă, creditorul trebuie să recurgă la modalitățile de executare silită pe care le instituie legislația statului unde urmează să obțină plata. Există în această privință deosebiri procedurale însemnate de la un stat la altul, astfel că din punct de vedere practic urmează să fie consultate reglementările locale din țara debitorului rîu-platnic.

Potrivit dreptului nostru, cambia și biletul la ordin au valoare de titlu executor pentru capital și accesorii, potrivit art. 61 al. 1, combinat cu art. 106 din Legea nr. 58 din 1 mai 1934. Aceleași efecte executorii sînt deopotrivă recunoscute în România cambiei emise în străinătate, însă cu condiția ca ele să fie admise și de către legea locului de emisiune (art. 61 al. 5). Cerința arătată este îndeplinită de exemplu cît privește cambille emise în Italia, dar nu și în alte țări care au adoptat fără modificări Convenția de la Geneva din 7 iunie 1930 referitoare la legea uniformă a cambililor și biletelor la ordin, dat fiind că această lege nu conferă caracter executor cambiei.

De altfel, din punct de vedere practic, distincția dintre cele două categorii de cambii, cele recunoscute ca titluri executorii și cele lipsite de această calitate, nu prezintă

o semnificație juridică reală. În adevăr, înseși cambile guvernate de legea română, care le conferă, așa cum s-a arătat, caracter de titlu executor, nu pot fi valorificate prin măsuri procedurale de urmărire silită împotriva debitorului rău-platnic decât cu condiția să fie în prealabil investite cu formula executorie, așa cum cere explicit art. 61, alin. 2 și 3 din Legea nr. 58/1934. Textele citate, care au fost implicit modificate de către noua legislație socialistă sub aspectul conținutului lor procedural, se mai aplică în prezent numai în măsura în care formează temelul juridic pentru cerința investirii cambiei (biletului la ordin) cu formula executorie.

În acest domeniu, competența materială revine notariilor de stat. Ele dețin atribuția de a investi cu formula executorie cambile și biletele la ordin în baza art. 4, lit. 1 din Decretul nr. 377 din 20 octombrie 1960 pentru organizarea și funcționarea Notariatului de stat, modificat prin Decretul nr. 135 din 19 februarie 1968. În sensul arătat, Tribunalul Suprem, colegiul civil a statuat prin decizia 286 din 29 martie 1965, că de la punerea în aplicare a Decretului nr. 377/1960, investirea cu formulă executorie a înscrisurilor autentice se face exclusiv de notariatele de stat (Culegere de decizii pe anul 1965, p. 280). Soluția citată este deopotrivă valabilă, pentru identitate de rațiune, în materie cambială.

Competența teritorială pentru investirea cu formulă executorie se determină prin aplicarea analogică a dispozițiilor legale care reglementează materia referitor la acțiunile cambiale. (În sensul arătat, v. D. Gălășescu-Pyk. Cambia și biletul la ordin, vol. 2, p. 729 și 734). Rezultă

astfel că soluția trebuie căutată în prevederile art. 10, pct. 3 din Codul de procedură civilă. În conformitate cu textul citat, orice creditor urmărit beneficiază de un drept de opțiune, în sensul că poate solicita investirea cu formulă executorie atât notariatului de stat de la sediul (domiciliul) debitorului, cit și unității notariale de la locul plății. Dacă sediul (domiciliul) se află într-un alt stat decât locul plății interesul creditorului este să îndeplinească procedura de investire a cambiei sau biletului la ordin cu formula executorie în țara unde se găsesc bunurile debitorului urmărit, așadar tocmai la locul plății.

Normele procedurale specifice materiei sînt stabilite de art. 26—48 din Regulamentul de aplicare al Decretului nr. 377/1960, citat mai sus, aprobat prin H.C.M. nr. 1518 din 20 octombrie 1960. Potrivit dispozițiilor menționate, investirea cu formula executorie se încuviințează de notariatul de stat la cererea părții interesate, dacă se constată existența creanței, precum și calitatea și dreptul deținătorului înscrisului de a solicita investirea. Notarul de stat rezolvă cererea, fără citarea părților, și dă o încheiere întocmită într-un singur exemplar, în care se arată că au fost îndeplinite condițiile esențiale ale investirii cu formula executorie, precizîndu-se numele creditorului și debitorului, valoarea creanței urmărite și identificarea cambiei investite. În temeiul încheierii arătate, formula executorie se aplică pe înscrisul original al cambiei (biletului la ordin) sau pe duplicat și va fi semnată de notar și secretar. Cambia sau biletul la ordin astfel investite au putere executorie pe teritoriul R.S. România.

dr. O. CĂPAȚINA

Întrebări și răspunsuri

● **MIRCEA MANOILA, Botoșani** — Pe baza art. 157 din Codul Muncii femeile care au copii bolnavi mai mici de trei ani beneficiază de concediu medical, la recomandarea medicului, pentru îngrijirea acestora. Nu se include în concediul de odihnă. Potrivit acestor dispoziții — organele competente — avînd în vedere și prevederile art. 13 alin. 2 din Legea nr. 26/1967, au stabilit că în cazul cînd în timpul concediului de odihnă se îmbolnăvește copilul, acest concediu se întrerupe și se efectuează ulterior indiferent că se plătește sau nu indemnizația din C.A.S. În ceea ce privește plata indemnizației se aplică dispozițiile art. 2 alin. ultim din H.C.M. și Consiliului Central al U.G.S.R. nr. 880/1965.

● **ASOCIAȚIA LOCATARILOR BLOC D 13 STR. C. BRÂNCUȘI, București** — Potrivit prevederilor art. 19 din Statutul Asociației de locatari, aprobat prin Decretul nr. 387/1977, cotele de contribuție la plata cheltuielilor comune sînt datorate de membrii asociației pentru ei personal, și pentru familia lor, atît timp cît au această calitate. Calitatea de membru al unei asociații se pierde odată cu încetarea

contractului de închiriere (și evacuarea spațiului locativ deținut), ori prin transmiterea dreptului de proprietate personală și mutarea din apartamentul respectiv. Potrivit pct. 13 lit. c din Normele aprobate prin Hotărîrea nr. 30/1983 a C.P.C.P., persoanele care lipsesc temporar din imobil una sau mai multe luni calendaristice și care, pe timpul absenței, își păstrează, potrivit legii, dreptul de folosință asupra suprafeței locative pe care o dețin, pot fi scutite, în lunile respective, numai de plata cheltuielilor aferente consumului de apă, taxei de canalizare, ridicării gunoaielor menajere, cu excepția procurării recipientilor de colectare a gunoaielor, vidanjării, consumului de energie electrică pentru iluminatul părților comune, pentru funcționarea instalației de preparare a apei calde, pentru funcționarea hidroforului, pentru funcționarea crematorului, plății energiei electrice consumate de ascensor, combustibilului necesar preparării apei calde și consumului de gaze repartizat după numărul de persoane. Scutirea de plată a acestor cheltuieli se poate acorda numai la cererea scrisă adresată de cei în cauză, din timp, comitetului asociației. Față de aceste prevederi, următoarele per-

soane pot beneficia de respectivele reduceri: soțul care părăsește domiciliul conjugal fără ca să existe hotărîre judecătorească de desfacere a căsătoriei; copiii minori trimiși la rude pe perioade mai îndelungate; persoanele condamnate la pedepse privative de libertate dacă sînt membrii de familie ai locatarului principal sau ai proprietarului. Toți cei de mai sus își păstrează, potrivit legii, pe tot timpul absenței, dreptul de folosință asupra suprafeței locative deținute anterior. Pot fi incluse la plata cheltuielilor comune persoanele primite în apartament dacă durata primirii depășește 15 zile (ziua considerîndu-se 24 de ore neîntrerupte), în cadrul aceleiași luni calendaristice (pct. 13 lit. a din Norme). Locatarii care primesc în apartament persoane fără a le anunța, pot fi obligați la plata cheltuielilor comune și pentru cei în cauză, pe toată durata șederii lor în clădirea respectivă. Pentru neefectuarea lucrărilor contractate și achitate, I.C.R.A.L. poate fi obligat prin hotărîre judecătorească la executarea lor sau la restituirea sumelor încasate necuvenit, precum și la eventuale daune.

● **ASOCIAȚIA LOCATARILOR STR. CRINULUI NR. 5—15 București** — Potrivit pct. 13 lit. c din Normele aprobate prin Hotărîrea nr. 30/

1983 a C.P.C.P., persoanele care lipsesc temporar din imobil una sau mai multe luni calendaristice și care, pe timpul absenței, își păstrează, potrivit legii, dreptul de folosință asupra suprafeței locative pe care o dețin pot fi scutite de plata unor cheltuieli comune specificate în textul citat, cu condiția să solicite scutirea în scris și prealabil comitetului asociației. Persoanele care păstrează beneficiul spațiului locativ pe timpul absenței sunt prevăzute de art. 12 din H.C.M. nr. 960/1973, art. 19 din Legea nr. 5/1973, art. 13 și 14 din Codul familiei etc. Persoanele care au dobândit un alt apartament și s-au mutat efectiv în noua proprietate, dar nu au înstrăinat imobilul deținut anterior, sunt obligate a contribui la cheltuielile comune ale blocului, în afara celor prevăzute la pct. 13 lit. c din Norme, întrucât cei în cauză, nelocuind în spațiul locativ respectiv, nu au participat la consumuri utilitare.

● **CHIVU VLADUȚ**, Craiova — În lista de bareme privind consumul de gaze naturale (anexa nr. 1 la decizia nr. 487/1974 a Comitetului executiv al C.P.M.B.) aparatele de gătit cu flacără directă sînt menționate distinct de mașinile de gătit cu plită. Aparatele respective sînt în mod uzual denumite aragaz.

● **SAPINȚAN IOAN**, Sighetu Marmației — Recompensele anuale sînt supuse unui regim juridic distinct față de premiile anuale. Recompensele se pot acorda numai persoanelor care au îndeplinit în mod voluntar lucrări de administrare și bună gospodărire. Ele se acordă de adunarea generală și nu pot depăși 500 lei pe an de fiecare persoană. Din dispozițiile cuprinse în art. 15 ale statutului rezultă clar că personalul remunerat (cu retribuții sau indemnizații) nu poate primi recompense anuale, ci numai premii anuale.

● **ADMINISTRAȚIA FINANCIARĂ**, Alba — Problemele ridicate în scrierile dv. au găsit soluționarea legală prin prevederile cuprinse în pct. 5 din Normele aprobate prin Hotărîrea nr. 30/1983 a C.P.C.P.

● **TEȘOI IOAN**, Iași — În situația relatată de dv., dacă sesizările făcute pe cale administrativă nu au dus la nici un rezultat, Asociația locatarilor poate solicita judecătoreii obligarea constructorului la efectuarea lucrărilor neexecutate, făcînd dovezi în consecință. Judecătoria, admitînd acțiunea, poate obliga unitatea de construcții și la plata de penalități. Dacă faptele semnalate de dv. au caracter infracțional, sîntei dator să sesiza organele de urmărire penală (milizie sau procuratură), prezentînd și dovezile necesare.

● **GHIȚĂ T. DUMITRU**, Brăila — Repartizarea cheltuielilor privind încălzirea a primit o nouă reglementare prin dispozițiile pct. 5 din Normele a-

probate prin Hotărîrea nr. 30/1983 a C.P.C.P. publicat în Buletinul Oficial I nr. 7 din 28 ianuarie 1984.

● **ASOCIAȚIA LOCATARILOR BLOC 60**, București — Potrivit prevederilor art. 19 din Statutul asociației, cotele de contribuție la plata cheltuielilor comune sînt datorate lunar de fiecare membru al asociației, numai în raport cu cheltuielile efectuate pe baza actelor legale justificative. Cota de contribuție pentru cheltuieli comune datorate pentru luna anterioară trebuie achitată pînă la finele lunii în care s-a afișat lista de plată a acestora. În cazul plății, către unitățile furnizoare, a unor majorări sau penalizări pentru neachitarea în termenele legale a cheltuielilor comune din cauza unor locatari restanțieri, sumele reprezentînd majorările sau penalizările plătite se vor recupera de la aceștia, proporțional cu restanțele fiecărui.

● **ALDEA ALIOR**, Bistrița — Legea nr. 8/1977 constituie sediul materiei (art. 59) privind garanția lucrărilor de construcții, text care se completează cu alte acte normative și clauzele din contractele încheiate de unitățile socialiste și beneficiari (persoane fizice sau juridice). Faptele semnalate de dv. par a avea caracter infracțional, situație în care urmează a sesiza organele de urmărire penală, administrînd dovezi în acest sens. Stabilirea cheltuielilor privind energia termică și repartizarea acestora a fost reglementată prin pct. 5 din Normele aprobate prin Hotărîrea nr. 30/1983 a C.P.C.P.

● **ANA DUMITRIU**, București — Potrivit prevederilor art. 6 pot fi aleși în comitetul Asociației numai membrii acesteia. De asemenea, în baza art. 11, administratorul poate fi desemnat numai dintre membrii asociației locatarilor. Adunarea generală este alcătuită numai din membrii asociației, singuri cu drept de vot. La ședințele acesteia pot lua parte — fără vot deliberativ — și membrii de familie ai locatarilor principali sau ai proprietarilor. În baza art. 1 alin. final din Statut, asociația locatarilor dobîndește personalitate juridică de la data înregistrării la organele financiare locale.

● **IOAN SAMFIRA**, Satu Mare — 1) Deoarece persoana în cauză nu avea studii superioare, pe timpul delegării în funcția de șef birou personal, învățămînt, retribuție, potrivit prevederilor art. 36 alin. 3 din Legea nr. 57/1974, trebuia să fie încadrată — la nivelul de bază sau gradația care i se cuvenea — cu o retribuție mai mică cu două clase decît cea prevăzută pentru cadrele cu studii superioare. Întrucît dv. nu menționați retribuția pe care această persoană o avea la funcția din care a fost delegată, precizăm că, pe timpul exercitării delegării, fiind sea-

ma de prevederile art. 74 alin. 1 din Legea nr. 57/1974, trebuie să fie astfel încadrată — la nivelul de bază sau pe gradații — încît să primească o retribuție diminuată cu două clase, care să fie însă mai mare cu cel puțin o clasă decît retribuția pe care o avea la funcția din care a fost delegată. 2) În situația relatată, persoana respectivă nu putea fi încadrată în funcția de juriconsult principal deoarece nu avea vechimea în specialitate prevăzută de Legea nr. 12/1971 pentru această funcție. 3) Prin vechimea în specialitate necesară încadrării în funcția de inspector principal învățămînt prevăzută la pct. 62 din anexa nr. 2 la Legea nr. 12/1971 se înțelege vechimea în specialitatea (tehnică, economică etc.) specifică unității respective. În consecință, persoana în cauză îndeplinea condițiile legale pentru încadrarea în funcția de inspector principal învățămînt dacă avea studii superioare în specialitatea corespunzătoare specificului unității și avea o vechime de cel puțin 8 ani ca profesor în care a predat o materie legată de această specialitate.

● **FARKAȘ EVA**, Baia Mare — Decretul Consiliului de Stat nr. 467 din 28 decembrie 1979 reglementează numai situațiile intervenite după această dată. Evaluarea expropriilor efectuate anterior nu cade sub incidența acestui act normativ. Pentru stabilirea în mod concret a datei la care a fost expropriat și preluat imobilul în cauză vă recomandăm a vă adresa comitetului executiv al consiliului popular județean.

● **ALDEA ALIOR**, Bistrița — Documentul legal care atestă predarea-primirea unei mărfi de la o întreprindere la alta este avizul de expediție semnat de delegatul beneficiarei. Factura este un document de decontare care nu are putere doveditoare cu privire la cantitatea și calitatea produselor transmise.

● **PETRU CONDREA**, Piatra Neamț — Potrivit prevederilor art. 31 din Legea nr. 5/1973 (modificată și republicată în 1980), calculul chiriei pentru locuința ocupată de o familie în care sînt mai multe persoane încadrate în muncă sau pensionari se va face pe baza retribuției tarifare lunare sau pensiei celei mai mari. În baza art. 35 din aceeași lege, pentru persoanele încadrate cu contract de muncă sau pensionari cu un venit mediu pe membru de familie mai mare de 1500 lei lunar, chiria (tariful de bază și eventual unele sume reprezentînd sporul și reducerile prevăzute de art. 32 din lege) se majorează conform art. 35 cu unele sporuri pe care le cunoașteți. Conform prevederilor art. 4 din H.C.M. nr. 860/1973, prin venit mediu lunar pe membru de familie se înțelege media cîștigurilor din ultimele 12 luni provenind din retribuții sau alte forme de remunerare a muncii, ori venituri

cate nu au caracter ocazional, împărțite la numărul persoanelor din familie. În venitul mediu lunar se includ și pensiile (inclusiv pensiile suplimentare).

● **POPESCU ELVIRA**, Iași — Hotărîrea civilă la care vă referiți a rămas definitivă la 19 iunie 1983. În baza prevederilor art. 266 alin. final din Codul civil, hotărîrile definitive nu se comunică. În cazul relatat de dv. în baza prevederilor pct. 13 lit. d, alin. 2 din Normele aprobate prin Hotărîrea nr. 30/1983 a C.P.C.P., părțile și instalațiile comune se consideră că sînt în folosința dv. (și a copilului minor) de la data cînd ați semnat procesul-verbal de predare-primire a locuinței închiriate și, deci, din acea zi ați devenit titulara obligației de a plăti cota parte din cheltuielile comune. Chiria se datorează începînd cu data prevăzută în contractul de închiriere (pct. 4 din anexa 2 la HCM nr. 860/1973) și ca atare nu pot fi percepute majorări înainte de această dată pentru neplata la termen a chiriei. Sumele depuse de locatari (soț și soție) drept cotă-parte la fondul de rulment și la garanția aflată la unitățile socialiste furnizoare și prestatoare fac parte din bunurile comune. Ele se pot împărți prin învoiala soților cu ocazia desfacerii căsătoriei sau în lipsa unui acord al acestora, de către instanța de judecată.

● **D. PARASCHIV**, Petrești, Dimbovița — Interdicția de a ocupa o funcție gestionară este stabilită de Legea nr. 22/1969 pentru următoarele situații: persoana în cauză nu are vîrsta legală; nu are studii necesare; a fost condamnată pentru una din infracțiunile prevăzute în anexa legii; se află în curs de urmărire penală sau judecată pentru una din respectivele infracțiuni — (art. 3 și 4 din lege). Aceasta nu înseamnă însă că organele de conducere ale unei organizații socialiste au obligația de a încadra în funcții gestionare persoanele care îndeplinesc condițiile legii. Funcția de gestionar implică încrederea în conducerea unității în persoana în cauză și deci organele respective sînt libere a aprecia, de la caz la caz, dacă o persoană care îndeplinește cerințele legii poate fi sau nu încadrată ori menținută în calitate de gestionar.

● **PETRE DUMITRAȘCU**, Codăești, Vaslui — Pentru a putea fi promovat în funcția de contabil principal, pe lângă condițiile de studii și vechime prevăzute de Legea nr. 12/1971, mai este necesar ca unitatea să aibă un asemenea post vacant care să nu fie supus blocării (Decretul nr. 367/1980).

● **VALERIU VICENȚIU GIURCĂ**, Galați — În Legea nr. 87/1974 sau alt act normativ nu există nici o prevedere

din care să rezulte că pentru retribuirea corespunzătoare anului II sau III de activitate a absolvenților învățămîntului superior urmează să se deducă perioadele de concediu medical pentru incapacitate temporară de muncă.

● **„ELECTROBANAT”**, Timișoara — În lipsa unor prevederi legale, în alte situații decît cele menționate la art. 13 din Decretul nr. 246/1977, concediile fără plată nu pot să nu influențeze acordarea alocației de stat pentru copii

● **MARIA NICOARA**, Luduș-Gheja, Mureș — Potrivit prevederilor pct. 68 din anexa nr. 2 la Legea nr. 12/1971, puteți ocupa funcția de planificator principal numai dacă sînteți absolventă a unui liceu cu profil economic, sau a unei școli de specializare post-liceală cu profil economic. Dacă sînteți absolventă a unui liceu cu alt profil decît cel economic, puteți fi încadrată în funcția de planificator principal numai după absolvirea unui curs de specializare cu profil economic.

● **MIRCEA CONSTANTINESCU**, Craiova — În situația în care v-ați încadrat la 1 februarie 1984 în unitatea cu care vă aflați în raporturi de muncă și în prezent, veți primi sporul de vechime neîntreruptă în aceeași unitate în cuantum de 15% din retribuiția tarifară numai dacă, potrivit prevederilor art. 21 alin. 3 din Legea nr. 2/1983, unitatea a aplicat majorarea de retribuiție prevăzută de Decretul nr. 325/1983. În ipoteza în care unitatea nu a aplicat majorarea de retribuiție menționată mai sus, veți primi sporul de vechime neîntreruptă în aceeași unitate în cuantum de 10% din retribuiția tarifară, urmînd a-l primi în cuantum de 15% numai la data aplicării în unitate a majorării retribuiției.

● **FULOP ILDIKO**, Sîntu Gheorghe — Funcția de inspector personal nu se încadrează în categoria funcționarilor administrativi prevăzuți la pct. V din anexa nr. 3 la Decretul nr. 335/1983, întrucît este cu totul o altă funcție.

● **ROBERT HEHAL**, București — Considerăm că absolvirea Academiei Militare — Facultatea militară politică — în anul 1959, fără a avea studii medii complete, nu poate echivala cu studii superioare economice necesare ocupării, în prezent, a funcției de economist principal. Pentru o precizare oficială, vă îndrumăm să vă adresați Ministerului Apărării Naționale, Direcția cadre, învățămînt.

● **OCTAVIAN BĂDULESCU**, Brăila — Datele prezentate în scrisoare sînt insuficiente pentru a vă putea transmite un răspuns complet. Dv. nu precizați unitățile la care ați lucrat în ul-

timii trei ani, gradul acestora și grupa de ramuri din care fac parte, precum și funcțiile pe care le-ați deținut cu gradația și clasa de retribuire respectivă. În principiu, două funcții sînt echivalente dacă au același nivel de retribuire, aceleași condiții de studii și vechime pentru deținerea lor și atribuții asemănătoare. În cazul dv. se pare că retribuiția trebuie să vi se stabilească în condițiile prevăzute la pct. 13 alin. 1, partea finală, din anexa nr. 6 la Decretul nr. 100/1979.

● **DUMITRU VLAD**, Urziceni — Funcția de contabil revizor principal nu mai există, ca denumire, în prezent fiind înlocuită cu aceea de revizor contabil principal. Condițiile de studii și vechime pentru funcția de revizor contabil principal sînt celea prevăzute în Legea nr. 12/1971 pentru funcția de contabil revizor principal

● **CONSTANTIN MICLAUȘ**, Alba Iulia — Aprecîm că, în temeiul Decretului nr. 1037/1968, Adevărîța nr. 19858 din 13 XII/1983 eliberată de Inspectoratul Județean Alba și Adresa școlii militare pentru pregătirea subofițerilor de miliție Slatina din anul 1983, atașate în fotocopie, dacă sînt conforme cu originalele, pot fi luate în considerare pentru a atesta calificarea și vechimea în meseria de fotograf cu curs de calificare și pregătire de nivel mediu, necesare încadrării și promovării dv. în categorii superioare acestei meserii.

● **GEORGETA ȘTEFAN**, Constanța — Dispozițiile art. 10 din Decretul nr. 325 din 9 septembrie 1983 stabilesc că persoanele care au beneficiat (pînă la majorarea retribuiției) de compensațiile pentru majorarea prețurilor la produsele agroalimentare și energiei potrivit Decretelor nr. 46/1982 și 240/1982, și ca urmare a acestei majorări au o retribuiție mai mare de 4000 lei, beneficiază în continuare de aceste compensații. Aceste dispoziții nu se referă la cuantumul acordat potrivit plafoanelor de retribuiție.

● **IONEL BALINT**, București — Dacă v-ați căsătorit legal și ați recunoscut copilul soției, alocația de stat pentru copii vi se acordă dv. de către unitatea unde lucrați, în condițiile stabilite de Decretul nr. 246/1977 (art. 6 alin. 2).

● **MIRCEA MANOILĂ**, Botoșani — Art. 10 din Decretul nr. 325 din 9 septembrie 1983 pentru majorarea retribuiției personalului muncitor se referă numai la persoanele care nu beneficiază de compensații pentru majorarea prețurilor la produsele agroalimentare și energiei potrivit prevederilor Decretelor nr. 46/1982 și nr. 240/1982 și ca urmare a aplicării majorării retribuiției vor depăși 4000 lei.

